

ЗАТВЕРДЖЕНО
рішенням Національного
агентства
із забезпечення якості вищої
освіти
протокол від 29 серпня 2019 р.
№ 9

ЗВІТ (ВІДОМОСТІ) ПРО САМООЦІНЮВАННЯ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

ВСП (відокремлений структурний підрозділ)

Звіт містить поля для відповідей на відкритих запитань двох видів: «коротке поле» (не більше 1500 символів з пробілами) та «довге поле» (не більше 3000 символів з пробілами).

Загальні відомості

Інформація про ЗВО

Реєстраційний номер ЗВО (ВСП ЗВО) у ЄДЕБО	33
Повна назва ЗВО	Сумський державний педагогічний університет ім. А.С.Макаренка
Ідентифікаційний код ЗВО	
ПІБ керівника ЗВО	Лянной Юрій Олегович
Посилання на офіційний веб-сайт ЗВО	
ВСП ЗВО	—
Повна назва ВСП ЗВО	—
Ідентифікаційний код ВСП ЗВО	—
ПІБ керівника ВСП ЗВО	—
Посилання на офіційний веб-сайт ВСП ЗВО	—

Загальна інформація про освітню програму, яка подається на акредитацію

ID освітньої програми в ЄДЕБО	22676
Назва ОП	Соціальна робота
Реквізити рішення про ліцензування спеціальності на відповідному рівні вищої освіти	Акт узгодження переліку спеціальностей наказ Міністерства освіти і науки України від 19.12.2016 №1565 Ліцензія: https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/Spezialnosti/licenziya_25092019_479d1.pdf
Цикл (рівень вищої освіти)	Другий (магістерський) рівень вищої освіти
Галузь знань, спеціальність та (за наявності) спеціалізація	Галузь знань: 23 Соціальна робота Спеціальність: 231 Соціальна робота
Структурний підрозділ, що забезпечує реалізацію ОП	Кафедра соціальної роботи і менеджменту соціокультурної діяльності

Професійна кваліфікація, яка присвоюється за ОП (за наявності)	Магістр соціальної роботи. Викладач теорії та практики соціальної роботи
Мова (мови) викладання	українська
ПШБ та посада гаранта ОП	Полянничко Анжела Олександрівна – завідувач кафедри соціальної роботи і менеджменту соціокультурної діяльності

Загальні відомості про ОП, історію її розроблення та впровадження

Підготовку здобувачів вищої освіти ОР магістр за спеціальністю Соціальна педагогіка у СумДПУ ім. А.С.Макаренка було розпочато у 2007 р. (рішення ДАК комісії від 27.11.2007, протокол № 68). Постановою Кабміну України від 29.04.2015 № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» і наказом МОН України № 1151 від 06.11.2015 «Про особливості запровадження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» спеціальність 8.010105 Соціальна педагогіка галузі знань 0101 Педагогічна освіта перейшла в спеціальність 231 Соціальна робота галузі знань 23 Соціальна робота («Акт узгодження переліку спеціальностей» наказ МОН України від 19.12.2016 №1565).

З метою ефективної підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальністю 231 Соціальна робота ППС кафедри соціальної роботи і менеджменту соціокультурної діяльності розпочав активну роботу щодо підготовки науково-педагогічних кадрів (було захищено 1 докторську «Розвиток соціальної педагогіки в соціокультурному контексті» (проф. Рижанова А.О., 2007) і 5 кандидатських «Подолання соціальної депривації дітей-сиріт в умовах загальноосвітньої школи-інтернату» (доц. Полянничко А.О., 2012), «Формування готовності майбутніх соціальних педагогів до діяльності в громадських організаціях» (Шпиг Н.О., 2013), «Розвиток педагогічної компетентності батьків-вихователів ДБСТ у процесі соціально-педагогічного супроводу» (Пономаренко Л.І., 2014), «Підготовка майбутніх соціальних педагогів до профілактики адиктивної поведінки дітей підліткового віку» (Клочко О.О., 2015), «Підготовка майбутніх соціальних педагогів до статево-рольової соціалізації дошкільників» (Корінна Г.О., 2015) дисертацій за спеціальністю 13.00.05 – соціальна педагогіка).

З метою підготовки здобувачів вищої освіти до реалізації ідей гендерної рівності та розуміння особливостей гендерночутливої соціальної роботи на базі кафедри у 2002 р. створено Лабораторію гендерних досліджень, яку в 2016 р. реорганізовано у Науково-дослідницький центр гендерної освіти (керівниця – доц. Луценко О.А.). Внесок Центру в розробку гендерної методології засвідчує захист кандидатських дисертацій «Соціостатеве виховання дітей в українській селянській родині ХІХ – поч. ХХ ст.» (Кирилюк Г.В., 2014), «Статево-рольове виховання учнів у середніх навчальних закладах України (1940-1950 р.)» (Гончаренко О.В., 2016).

Упровадження ОП Соціальна робота забезпечується активною співпрацею з представниками державного сектору, соціальних установ шляхом налагодження партнерства у процесі реалізації практичної підготовки

магістрантів, спільної розробки і реалізації соціальних проєктів, наукових досліджень, організації і проведення науково-практичних заходів, акцій тощо. Залучення магістрантів до волонтерської роботи та діяльності в громадському секторі соціальної роботи підвищує ефективність їх практичної підготовки у контексті регіональних викликів соціальної роботи.

Поля для завантаження загальних документів:

<i>Назва/опис документа(ів)</i>	<i>Поля для завантаження документів</i>
*Освітня програма	X
*Навчальний план за ОП	X
Рецензії та відгуки роботодавців	X

1. Проєктування та цілі освітньої програми

Якими є цілі ОП? У чому полягають особливості (унікальність) цієї програми? коротке поле

Цілі освітньої програми «Соціальна робота» – формування професійних компетентностей майбутніх викладачів теорії і практики соціальної роботи та фахівців загальної практики соціальної роботи, які володіють фундаментальними знаннями й практичними навичками в галузі соціальної роботи задля встановлення гуманістичних відносин у соціумі, створення сприятливих умов для життєдіяльності кожної людини, сім’ї, громади.

Унікальність освітньої програми Соціальна робота полягає у використанні значного методологічного і методичного досвіду кафедри соціальної роботи і менеджменту соціокультурної діяльності у підготовці майбутніх соціальних працівників і фахівців соціальної роботи на засадах міждисциплінарного підходу, зокрема гендерних антидискримінаційних практик. Акцент в освітній програмі зроблено на організаційно-управлінській складовій професійної діяльності зазначених фахівців в різних соціальних установах та організаціях. Зазначені особливості освітньої програми враховують тенденції соціального розвитку і соціальної роботи в Україні, сприяють оволодінню студентами інноваційними технологіями професійної діяльності з різними категоріями клієнтів.

Продемонструйте, із посиланням на конкретні документи ЗВО, що цілі ОП відповідають місії та стратегії ЗВО коротке поле

Згідно зі стратегічним Планом-концепцією інноваційного розвитку СумДПУ ім. А.С. Макаренка на 2011-2020 роки (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/strategiya-plan-sumdpu-2020_0eb75.pdf) місія університету – забезпечення якісної підготовки висококваліфікованих фахівців і наукових кадрів для освітньої системи України, що реалізується шляхом гармонійного поєднання фундаментальності та фаховості освіти, наукових досліджень і виховання, інтеграції в європейське освітнє, наукове і економічне співтовариство.

Стратегія СумДПУ ім. А.С. Макаренка на наступне десятиліття

передбачає також реалізацію наукового й освітнього потенціалу університету для розв'язання соціально-економічних проблем регіону, забезпечення кадрами соціальної сфери Сумської області (с. 16). Зважаючи на те, що мета ОП Соціальна робота полягає у формуванні професійних компетентностей майбутніх викладачів теорії і практики соціальної роботи, фахівців загальної практики соціальної роботи задля встановлення гуманістичних відносин у соціумі, створення сприятливих умов для життєдіяльності кожної людини, сім'ї, громади, стає очевидним, цілі ОП визначено саме з урахуванням місії та стратегії СумДПУ ім. А.С.Макаренка.

Реалізація ОП в контексті визначеної місії університету сприятиме фаховій підготовці соціальних працівників у якості посередників між особистістю і суспільством, здатних допомогти встановленню гуманістичних відносин у соціумі, формуванню ціннісних орієнтацій особистості в соціальному оточенні.

Опишіть, яким чином інтереси та пропозиції таких груп заінтересованих сторін (стейкхолдерів) були враховані під час формулювання цілей та програмних результатів навчання ОП: розписати групи

Роботодавці

До формування цілей та визначення програмних результатів ОП було залучено директора Сумського обласного центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді (Шевченко Т.Ю.), заступника директора Департаменту соціального захисту населення Сумської ОДА (Мусіяка Л.П.), директора обласної КУ СОР «Соціальний гуртожиток для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування» (Сітало Ж.П.), директора Сумського обласного центру соціально-психологічної допомоги (Бересь Т.І.). Зокрема, Шевченко Т.Ю. є членом проектної групи, розробником ОП Соціальна робота, рецензентами ОП Соціальна робота були Мусіяка Л.П., Сітало Ж.П., Бересь Т.І., у якості потенційних роботодавців.

На етапі розробки ОП Соціальна робота надійшли та були враховані наступні пропозиції від роботодавців: врахувати необхідність формування у здобувачів вищої освіти компетентностей щодо організації власної професійної діяльності, управління діяльністю соціальних працівників і волонтерів (Шевченко Т.Ю.). Це зумовило включення ПРН 14 до переліку програмних результатів навчання. Взяти до уваги потреби сучасної соціальної роботи в Україні щодо її автономізації на рівні об'єднаної територіальної громади (Шевченко Т.Ю., Мусіяка Л.П., Калиновський Ю.В. – Начальник Служби у справах дітей Сумської ОДА). Це знайшло відображення у ПРН 5, ПРН 13, ПРН 17, ПРН 20.

Академічна спільнота

На етапі розробки ОП Соціальна робота надійшли та були враховані наступні пропозиції від академічної спільноти: у процесі взаємного підвищення кваліфікації та стажування ПВС кафедри соціальної роботи і менеджменту соціокультурної діяльності та ПВС інших вітчизняних ЗВО надійшли та були враховані пропозиції щодо необхідності формування готовності майбутніх соціальних працівників до застосування набутих теоретичних знань та навичок

науково-дослідної діяльності на практиці, що відображено у ПРН 1, ПРН 3, ПРН 8, ПРН 18, ПРН 20 (пропозиції академічної спільноти Харківської державної академії культури, ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький ДПУ ім. Г. С. Сковороди», Ніжинського ДУ імені М. Гоголя, Полтавського НПУ ім. В. П. Короленка, КЗ «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»).

Здобувачі та випускники

Під час формулювання цілей та програмних результатів ОП Соціальна робота було враховано професійні інтереси та пропозиції здобувачів вищої освіти (Г. Кондратенко, фахівець з соціальної роботи Сумського обласного центру соціально-психологічної допомоги; Т. Голованьова, педагог соціальний Сумського обласного центру комплексної реабілітації дітей та осіб з інвалідністю) та випускників програми (Н. Харченко, фахівець з соціальної роботи Лебединського ЦСССДМ; Ю. Клименко, фахівець відділу соціальної адаптації КУ Центр учасників бойових дій» Сумської міської ради), які було висловлено з урахуванням власного досвіду роботи в конкретних соціальних інституціях. Зокрема, пропозиції стосувалися необхідності навчання студентів розрізняти вплив стереотипів і упереджень щодо учасників бойових дій та членів сімей, які перебувають у СЖО; активізувати підготовку щодо реалізації технології представництва інтересів клієнтів; оптимізувати підготовку здобувачів вищої освіти до роботи з членами сімей, в яких є діти/особи з інвалідністю та ін. Означені пропозиції знайшли відображення у ПРН 5, ПРН 6, ПРН 9, ПРН 16, ПРН 19 ОП Соціальна робота.

Інші стейкхолдери

У програмних результатах ОП Соціальна робота знайшли відображення пропозиції представників громадських організації (ГО «Калинове гроно», ГО «Громадське коло», Сумська молодіжна організація «Ліцей», ГО «Бюро аналізу політики» та ін.), Бюро безоплатної правової допомоги, які опікуються проблемами захисту прав людини та активізацією громадянського суспільства. Пропозиції стосувалися необхідності навчати магістрантів виявляти наявні особистісні ресурси клієнтів та будувати співпрацю, спираючись на них; організовувати власну професійну діяльність та управляти діяльністю соціальних працівників і волонтерів; прийняття практичних рішень щодо покращення соціального добробуту та підвищення соціальної безпеки в суспільстві та ін. Означене відображено у ПРН 13, ПРН 14, ПРН 17 ОП Соціальна робота.

Продемонструйте, яким чином цілі та програмні результати навчання ОП відбивають тенденції розвитку спеціальності та ринку праці *коротке поле*

Систематична (з 2010 року) співпраця з роботодавцями шляхом: участі членів ПВС кафедри у нарадах Координаційної ради з питань сімейної, гендерної політики та протидії торгівлі людьми при Сумській ОДА; залучення ПВС кафедри до підвищення кваліфікації працівників соціальних установ (з 2015 року); організації та аналізу результатів проходження виробничої практики магістрантами спеціальності Соціальна робота дозволила визначити

тенденції розвитку спеціальності Соціальна робота.

Ці тенденції були враховані при визначенні цілей та складанні ПРН ОП, а саме: вплив на зміст і технології соціальної роботи умов інформаційного суспільства – ПРН 3, ПРН 8, ПРН 20; входження фахівців соціальної роботи до професії в умовах ринкової економіки – ПРН 4, ПРН 6; впровадження діяльності фахівців з соціальної роботи в умовах адміністративно-територіальної реформи в Україні, в умовах її «роздержавлення» – ПРН 7, ПРН 13.

Спільне замовлення СумДПУ ім. А.С.Макаренка від Сумського обласного центру зайнятості і Сумського обласного ЦСССДМ на перепідготовку осіб за спеціальністю Соціальна робота також слугувало орієнтиром щодо визначення відповідних тенденцій ринку праці (Договір 1800/15/18 Про професійне навчання безробітних у навчальному закладі від 13 червня 2018 року).

Зростання необхідності Сумського регіону у фахівцях з соціальної роботи засвідчує звіт Департаменту соцзахисту населення Сумської ОДА Про виконання заходів Програми зайнятості Сумської області у 2019 р. (потреба у 38,5 ставках ФСР).

Продемонструйте, яким чином під час формулювання цілей та програмних результатів навчання ОП було враховано галузевий та регіональний контекст *коротке поле*

Галузевий контекст повною мірою співпадає зі змістом спеціальності Соціальна робота та відображений у ОП.

У процесі визначення ПРН враховано регіональний контекст Сумської області: 1) її прикордонне розташування, що актуалізує загрози нелегальної трудової міграції населення до Росії та загострює проблеми торгівлі людьми, експлуатації дітей, прихованого соціального сирітства (до дисципліни «Актуальні проблеми соціальної роботи в Україні» включено теми «Інноваційні технології профілактики торгівлі людьми та експлуатації дітей» ПРН 5; ПРН 6, ПРН 9); 2) високий рівень безробіття, що підвищує рівень делінквентної поведінки (до дисципліни «Соціальна робота з дітьми та молоддю, які перебувають у конфлікті із законом» включено теми «Практика пробації для неповнолітніх» і «Програми відновного правосуддя у роботі з дітьми та молоддю, які перебувають у конфлікті із законом» ПРН 1–ПРН 7, ПРН 10–ПРН 20); 3) розгалужена практика участі у соціальній роботі регіональних ГО у співпраці з державними установами та органами місцевого самоврядування (до дисципліни «Соціальна робота в територіальній громаді» включено теми «Громада як осередок соціальної роботи», «Ресурсне забезпечення та роль партнерства в організації соціальної роботи на рівні громади», «Розробка та впровадження соціальних проектів на локальному рівні» ПРН 1–ПРН 8, ПРН 10–ПРН 20; до ОП включено дисципліну «Недержавний сектор у соціальній сфері» ПРН 1, ПРН 2, ПРН 4, ПРН 9, ПРН 10, ПРН 12, ПРН 13, ПРН 15, ПРН 17–ПРН 20).

Продемонструйте, яким чином під час формулювання цілей та програмних результатів навчання ОП було враховано досвід аналогічних вітчизняних та іноземних програм *коротке поле*

Під час формулювання цілей та програмних результатів навчання, визначених ОП було враховано зміст освітніх програм підготовки фахівців спеціальності Соціальна робота ОКР «магістр», розроблених ПВС випускових кафедр Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова, Київського університету ім. Бориса Грінченка, Луганського національного педагогічного університету ім. Тараса Шевченка, Харківської державної академії культури та ін.

Вивчення ОП спеціальності Соціальна робота ОР «магістр» Гуманітарно-природничого університету ім. Яна Длугоша (м. Ченстохов, Республіка Польща) сприяло усвідомленню європейських тенденцій соціальної роботи, що відобразилось у змістовому наповненні навчальної дисципліни «Моделі і технології соціальної роботи в країнах світу»: тема 1 «Засади вивчення досвіду соціальної роботи в різних країнах світу» (1.1. «Моделі та принципи побудови системи соціального захисту в країнах Європейського союзу»).

Продемонструйте, яким чином ОП дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності) *довге поле*

ОП Соціальна робота, що акредитується, розроблена і впроваджена в освітній процес СумДПУ ім. А.С. Макаренка 24.04.2018 р. до затвердження Міністерством освіти і науки України Стандарту вищої освіти за спеціальністю 231 Соціальна робота галузі знань 23 Соціальна робота для другого (магістерського) рівня вищої освіти (Наказ №556 від 24.04.2019 р.).

Якщо стандарт вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти відсутній, поясніть, яким чином визначені ОП програмні результати навчання відповідають вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня? *довге поле*

ОП відповідає вимогам Національної рамки кваліфікацій. Інтегральна компетентність, яка забезпечується ОП Соціальна робота, – це здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі соціальної роботи або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог. Вона відповідає 8-му рівню НРК, на якому компетентності представлені як здатність особи розв'язувати складні задачі і проблеми у певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень або здійснення інновацій і характеризується невизначеністю умов і вимог.

8-й рівень НРК передбачає одержання спеціалізованих концептуальних знань, що включають сучасні наукові здобутки у сфері професійної діяльності або галузі знань і є основою для оригінального мислення та проведення досліджень. Серед програмних результатів навчання в ОП Соціальна робота є здатність здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування завдань спеціальності, відтворювати факти (дати, події, принципи й закономірності суспільного розвитку), встановлювати причинно-

наслідкові зв'язки між подіями, явищами, робити висновки, аргументувати свої думки (ПРН 1); розуміння наукових принципів, що лежать в основі соціальної діяльності, ідентифікація, формулювання і розв'язування завдань зі спеціальності, інтеграція теоретичних знань та практичного досвіду (ПРН 3). Ці знання є спеціалізованими та концептуальними, побудовані на науковій основі, що у відповідає вимогам НРК.

8-й рівень НРК визначає спеціалізовані уміння/навички розв'язання проблем, необхідних для проведення досліджень та/або провадження інноваційної діяльності з метою розвитку нових знань та процедур, що відображено у ПРН 7 – критично аналізувати й оцінювати чинну соціальну політику країни, соціально-політичні процеси на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях; ПРН 8 – використовувати відповідні наукові дослідження та застосовувати дослідницькі професійні навички; ПРН 20 – демонструвати уміння креативно вирішувати проблеми та приймати інноваційні рішення, мислити та застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей.

Увесь комплекс умінь і навичок за ОП Соціальна робота відповідає вимогам НРК щодо управлінської складової майбутніх магістрів соціальної роботи, що уміщено у ПРН 14 – уміння застосовувати методи менеджменту для організації власної професійної діяльності та управління діяльністю соціальних робітників і волонтерів, іншого персоналу; щодо комунікаційного компоненту, який відображено у ПРН 2 – грамотно висловлюватися в усній та писемній формі, використовувати мову професійного спілкування, пояснювати й характеризувати факти і явища державною та іноземними мовами; ПРН 15 – встановлювати та підтримувати взаємини з клієнтами на підґрунті взаємної довіри та відповідно до етичних принципів і стандартів соціальної роботи, надавати їм психологічну підтримку й наснажувати клієнтів.

2. Структура та зміст освітньої програми

Яким є обсяг ОП (у кредитах ЄКТС)?	Загальний обсяг освітньої програми становить 90 кредитів ЄКТС, що відповідає стандарту вищої освіти за спеціальністю 231 «Соціальна робота» галузі знань 23 Соціальна робота для другого (магістерського) рівня вищої освіти.
Яким є обсяг освітніх компонентів (у кредитах ЄКТС), спрямованих на формування компетентностей, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності)?	Обов'язкові компоненти освітньо-професійної програми містять: цикл загальної підготовки 12 кредитів ЄКТС, цикл професійної підготовки 34,5 кредити ЄКТС, цикл практичної підготовки 15,5 кредити ЄКТС та атестаційний компонент – 4 кредити ЄКТС
Який обсяг (у кредитах ЄКТС) відводиться на дисципліни за вибором здобувачів вищої освіти?	На дисципліни за вибором здобувачів вищої освіти відводиться 24 кредити ЄКТС

Продемонструйте, що зміст ОП відповідає предметній області заявленої для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною)? *довге поле*

Згідно із Законом України «Про вищу освіту» щодо вимог до підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти, освітня програма передбачає забезпечення змісту освітніх компонентів відповідно до здобуття особою поглиблених теоретичних та/або практичних знань, умінь, навичок за обраною спеціальністю (чи спеціалізацією), загальних засад методології наукової та/або професійної діяльності, інших компетентностей, достатніх для ефективного виконання завдань інноваційного характеру відповідного рівня професійної діяльності.

На сучасному етапі основним призначенням соціальної роботи як професійної, практичної діяльності є покращення соціального самопочуття людини, вдосконалення умов її життя, забезпечення відповідного соціального функціонування, гармонізація системи відносин у сім'ї, колективі, суспільстві в цілому.

Об'єктами вивчення студентами за даною освітньою програмою є: 1) особливості забезпечення прав, потреб та інтересів людини як найвищої соціальної цінності; 2) процеси соціалізації, соціальної адаптації й інтеграції особистості; 3) реалізація завдань і функцій соціального захисту населення; 4) допомога та підтримка осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах; 5) особливості надання соціальних послуг; 6) використання правових, економічних та організаційно-управлінських можливостей соціальних інституцій органів державної влади, місцевого самоврядування та недержавних організацій у вирішенні проблем різних категорій населення; 7) представницькі, організаційно-розпорядчі та консультативно-дорадчі дії, спрямовані на підвищення соціального добробуту різних категорій населення; 8) гендерні аспекти соціальної роботи; 9) методологічні та методичні основи соціальної роботи тощо.

Отже, зміст ОП (освітні компоненти) відповідає предметній області спеціальності 231 Соціальна робота галузі знань Соціальна робота і забезпечує готовність випускників до виконання професійних функцій викладача закладу вищої освіти, соціального працівника, фахівця соціальної роботи у різних соціальних інституціях.

Яким чином здобувачам вищої освіти забезпечена можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії? *коротке поле*

Відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в СумДПУ ім.

А.С. Макаренка

https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_organizaciyu_osvitnogo_procesu_bb7d2.pdf індивідуальна освітня траєкторія визначається як персональний шлях реалізації особистісного потенціалу здобувача освіти, що формується з урахуванням його здібностей, інтересів, потреб, мотивації і ґрунтується на виборі здобувачем освіти видів, форм і темпу здобуття освіти, суб'єктів, освітньої діяльності, навчальних дисциплін, методів і засобів навчання та реалізується через індивідуальний навчальний план. Пунктом 8 передбачено право здобувачів освіти на формування індивідуальної освітньої траєкторії за рахунок вибіркової частини змісту навчання. Кожний студент на підставі навчального плану підготовки магістрів за спеціальністю 231 Соціальна робота формує свій індивідуальний план опанування навчальних дисциплін, до якого включено вибіркові навчальні дисципліни. Дисципліни

вільного вибору можуть обиратися студентами як окремо, так і блоками, що формуються за ознакою можливості присудження відповідної кваліфікації (дисципліни спеціалізації чи додаткової спеціальності). Обрані дисципліни за вибором студента одразу вносяться до його індивідуального плану на підставі робочих навчальних планів підготовки магістрів відповідної спеціальності. Вибіркові навчальні дисципліни обираються здобувачем з урахуванням власних потреб та інтересів щодо майбутньої фахової діяльності.

Яким чином здобувачі вищої освіти можуть реалізувати своє право на вибір навчальних дисциплін? *довге поле*

Право на вибір навчальних дисциплін здобувачів вищої освіти реалізується відповідно до п. 8 «Положення про організацію освітнього процесу в Сумському державному педагогічному університеті ім. А.С.Макаренка» (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_organizaciyu_osvitnogo_procesu_bb7d2.pdf). Дисципліни, що пропонуються на вибір здобувачам кафедрою соціальної роботи і менеджменту соціокультурної діяльності, визначаються специфікою соціально-економічного, демографічного розвитку регіону; за результатами урахування професійних потреб фахівців соціальної роботи різних соціальних служб, установ і організацій Сумської області, підвищення кваліфікації яких здійснюється професорсько-викладацьким складом кафедри на постійній основі з 2015 року. (https://www.sspu.sumy.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=3273:2017-03-31-11-23-47&catid=38:news; <http://sm.gov.ua/ru/arkhiv1/12882-na-sumshchyni-blyzko-trydtsyaty-fakhivtsiv-iz-sotsialnoyi-roboty-proyshly-navchannya-z-pidvyshchennya-kvalifikatsiyi.html>; https://ipp.sspu.sumy.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=1009:2019-04-24-11-08-49&catid=1:news).

Процедура інформування здобувачів вищої освіти про дисципліни, що пропонується їм на вибір, передбачає ознайомлення із навчальним планом, який схематично відображено у «Дорожній карті здобувача другого рівня вищої освіти за спеціальністю 231 Соціальна робота», представлений на сайті кафедри. Реалізація вільного вибору передбачає вибір вибіркового дисциплін за блоками, загальна кількість яких становить 25 % дисциплін навчального плану, під час написання заяви на вступ на спеціальність. Запис на вибіркові дисципліни магістерської програми відбувається на етапі подання документів.

Якщо на вивчення навчальної дисципліни записалось менше необхідної кількості студентів, то такі дисципліни вважаються не обраними, а студентам пропонується обрати зі списку дисциплін, які обрані чи умовно обрані іншими студентами. Умовно обраними вважаються дисципліни, для вивчення яких у групі не вистачає 2-3 студентів (для групи з 12 осіб) або не більше 6 студентів (для групи з 25 осіб).

Графік вивчення обраних дисциплін за семестрами доводиться до відома студентів, а перелік дисциплін вноситься до ІНПС. З об'єктивних причин студент може внести зміни до заявленої ним варіативної складової ІНПС на наступний навчальний рік, подавши до деканату відповідну заяву. Рішення про можливість задоволення заяви студента щодо внесення змін до ІНПС приймається вченою радою факультету/інституту.

Студент в односторонньому порядку не може відмовитись від обраного і затвердженого вченою радою факультету/інституту блоку дисциплін. Самочинна відмова від вивчення курсу тягне за собою академічну заборгованість. Дієвість процедури вибору навчальних дисциплін підтверджено результатами опитування здобувачів вищої освіти шляхом анкетування.

Опишіть, яким чином ОП та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності *коротке поле*

Проходження практичної підготовки здобувачами вищої освіти регулюються Наказом СумДПУ ім. А. С. Макаренка «Про проведення практик у Сумському державному педагогічному університеті ім. А.С.Макаренка» (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_praktiku_20d_c6.pdf), робочими програмами практик, договорами з базами практик. ОП Соціальна робота і Навчальним планом підготовки магістрів за спеціальністю 231 Соціальна робота серед обов'язкових освітніх компонентів виділено цикл практичної підготовки, який складається з: 1. Асистентської практики у ЗВО. 2. Виробничої (управлінської) практики в соціальних службах, установах та організаціях.

Проходження практичної підготовки дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності. Відповідно до освітньої програми це: інтегральна компетентність: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у соціальній і соціально-педагогічній діяльності; загальні компетентності: ЗК 1, ЗК 2, ЗК 3, ЗК 5, ЗК 7-10; фахові компетентності: ФК 1, ФК 4-7, ФК 9, ФК 11, ФК 15, ФК 16.

Студенти проходять практику в закладах вищої освіти, Департаменті соціального захисту населення Сумської ОДА, ЦСССДМ, Сумському обласному центрі соціально-психологічної допомоги, Сумському центрі соціально-психологічної реабілітації дітей області, КУ СОР «Соціальний гуртожиток для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування», громадських організаціях і об'єднаних територіальних громадах тощо.

Продемонструйте, що ОП дозволяє забезпечити набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills) упродовж періоду навчання, які відповідають цілям та результатам навчання ОП *коротке поле*

Робота у соціальній сфері належить до таких видів професійної діяльності, в яких не лише знання і вміння, але, у першу чергу, особистісні якості фахівця впливають і визначають у багатьох випадках її результативність. Такими професійно значущими якостями для соціального працівника і фахівця соціальної роботи є: толерантність, емпатія, милосердя, цілеспрямованість, відповідальність, динамізм, креативність, такт і педагогічний оптимізм (ПРН 19, ПРН 20). Крім цього, специфіка професії типу «людина-людина» вимагає від майбутнього соціального працівника витримки, культури спілкування, психологічної грамотності. Упродовж періоду навчання за освітньою програмою студенти мають можливість набувати соціальних навичок, які є необхідними не тільки для повсякденного життя, але й для здійснення професійної діяльності (ПРН 2). Зокрема, застосування інтерактивних методів навчання дозволяє формувати комунікативні якості студентів (зрозуміло формулювати свої думки; взаємодіяти з різними типами клієнтів тощо – ПРН 17); управлінські якості (працювати в команді; чітко планувати та керувати часом – ПРН 14) тощо. Провідними методами формування soft skills є кейс-менеджмент, проектна діяльність, дебати, соціальні воркшопи, тренінги. Волонтерська діяльність у різних соціальних інституціях і громадських організаціях, практична підготовка також є визначальними у набутті здобувачами вищої освіти соціальних навичок.

Яким чином зміст ОП урахує вимоги відповідного професійного стандарту? коротке поле

Освітня програма Соціальна робота розроблена відповідно до проекту стандарту вищої освіти за спеціальністю 231 Соціальна робота галузі знань 23 Соціальна робота для другого (магістерського) рівня вищої освіти, який було затверджено Наказом Міністерства освіти і науки України №556 від 24.04.2019 р. для використання з 2019-2020 навчального року. Перелік компетентностей випускника і результати навчання у пропонованій освітній програмі у порівнянні з проектом стандарту було доповнено відповідно до особливостей розвитку Сумського регіону і актуальних потреб соціально незахищених категорій населення області.

Для прогнозування результатів навчання, що визначають присвоювану після завершення навчання професійну кваліфікацію, розробники освітньої програми Соціальна робота орієнтуватись на Національну рамку кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня (<https://mon.gov.ua/ua/tag/natsionalna-ramka-kvalifikatsiy>), Закони України «Про соціальні послуги» (<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/anot/966-15>), «Про волонтерську діяльність» (<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3236-17>), Стратегію реформування системи надання соціальних послуг (<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/556-2012-%D1%80>), Методичні рекомендації визначення потреб населення адміністративно-територіальної одиниці у соціальних послугах (http://www.mlsp.gov.ua/labour/control/uk/publish/article?artid=161211&cat_id=161045) та ін.

Який підхід використовує ЗВО для співвіднесення обсягу окремих освітніх компонентів ОП (у кредитах ЄКТС) із фактичним навантаженням здобувачів вищої освіти (включно із самостійною роботою)? коротке поле

Загальна кількість кредитів підготовки фахівців становить 90 кредитів ЄКТС, що відповідало Проекту, а на разі – Стандарту вищої освіти за спеціальністю 231 «Соціальна робота» галузі знань 23 Соціальна робота для другого (магістерського) рівня вищої освіти. Обов'язкові компоненти освітньої програми містять: цикл загальної підготовки 12 кредитів ЄКТС (13%), цикл професійної підготовки – 34,5 кредити ЄКТС (38%), виробничу та асистентську практики – 15,5 кредити ЄКТС (17,3%), підготовку магістерської роботи та підсумкову атестацію – 4 кредити ЄКТС (4,5 %). На дисципліни за вибором здобувачів вищої освіти відводиться 24 кредити ЄКТС (26,6%). Обсяг самостійної роботи в магістратурі визначається Положенням про самостійну роботу студентів у СумДПУ ім. А.С.Макаренка і становить 65% від загального обсягу навантаження здобувачів вищої освіти https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_srs_92846.pdf.

Відповідно до п. 3.6. Положення про організацію освітнього процесу в СумДПУ ім. А.С.Макаренка (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_organizaciyu_osvitnogo_procesu_bb7d2.pdf) в університеті встановлено такий графік освітнього процесу: навчальний рік триває 12 місяців (52 тижні). Магістерська підготовка передбачає 40 тижнів теоретичного навчання; 15 тижнів практики. Основними підходами до такої організації навчального процесу є студентоцентрований і практикоорієнтований.

Якщо за ОП здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти, продемонструйте, яким чином структура освітньої програми та навчальний план зумовлюються завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти *коротке поле*

Відповідно до «Положення про проведення практик у СумДПУ ім. А.С. Макаренка»

(https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_praktiku_20d_c6.pdf) усі види практик здійснюються в період навчального року, передбачаючи узгоджену взаємодію освітньої та виробничої сфери з підготовки кваліфікованих кадрів, що наближує форму організації професійного навчання здобувачів вищої освіти до ознак дуальної освіти.

З метою подолання розриву між теорією і практикою, освітою й виробництвом та підвищення якості підготовки кваліфікованих соціальних працівників і фахівців соціальної сфери, відбувається розширення рамок нових організаційно-відмінних форм навчання магістрантів спеціальності 231 «Соціальна робота». На запит установ соціального спрямування, громадських організацій здобувачі вищої освіти на постійній основі залучаються до виробничої діяльності (https://ipp.sspu.sumy.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=1029:2019-06-03-10-16-40&catid=1:news; https://ipp.sspu.sumy.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=1024:2019-05-23-09-24-27&catid=1:news).

Ураховуючи переваги практичної підготовки для студентів магістратури і у зв'язку з великим відсотком здобувачів магістерського рівня, які вже працюють за спеціальністю в різних соціальних інституціях, у навчальному процесі передбачено можливість навчання за індивідуальним графіком (п. 9 «Положення про організацію освітнього процесу в СумДПУ ім. А.С. Макаренка»), а також окремі дні для самопідготовки.

3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Наведіть посилання на веб-сторінку, яка містить інформацію про правила прийому на навчання та вимоги до вступників ОП	https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/pravila_priyomu-2019_edb74.pdf
---	---

Поясніть, як правила прийому на навчання та вимоги до вступників ураховують особливості ОП? *коротке поле*

Ураховуючи змістові особливості ОП Соціальна робота, та відповідно до Правил прийому на навчання до СумДПУ ім. А. С. Макаренка для вступу на ОР магістр абітурієнти мають продемонструвати обізнаність у теорії та технологіях соціальної роботи відповідно до ПРН ОП бакалавр. З цією метою у СумДПУ ім. А.С. Макаренка передбачено складання абітурієнтами вступного фахового іспиту з Теорії і технологій соціальної роботи, іноземної мови, програми яких оприлюднені на сайті ЗВО

https://sspu.sumy.ua/images/files/doc_files/2018/333/232_socialna_robota_71505_31_8849269.pdf

Особи, які здобули ступінь бакалавра чи магістра (ОКР спеціаліста) за іншою спеціальністю, мають право пройти конкурсний відбір і можуть бути зараховані на навчання лише за умови успішного складання вступного фахового іспиту та додаткового вступного випробування з Педагогіки, програма якого наявна у вільному доступі на сайті Університету https://sspu.sumy.ua/images/files/doc_files/2018/nakazy/pedagogika_dodatkoviy_isp_it_dlya_pedagogichnih_specialnostey_85477_644864465.pdf

Конкурсний відбір враховує середній бал документа про вищу освіту абітурієнта, наявність призових місць у предметних олімпіадах, участь у науково-практичних конференціях, наявність надрукованих наукових статей, що демонструє високий рівень володіння компетенціями, необхідних для здобуття вищої освіти на ОП Соціальна робота за ОР магістр.

Яким документом ЗВО регулюється питання визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО? Яким чином забезпечується його доступність для учасників освітнього процесу? *коротке поле*

Процедуру визнання РН, отриманих в інших ЗВО, зокрема під час академічної мобільності регулює Положенням про академічну мобільність студентів, яке є загальнодоступним на сайті ЗВО. https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_akademichnu_mobilnist_studentiv_46e20.pdf. Пп. 1.2-1.6 визначають: форми, способи, підстави академічної мобільності, надають право ЗВО затверджувати (у відповідних угодах) умови навчання і перебування учасників цих програм.

Порядок перезарахування РН студентів-учасників програм академічної мобільності регулюється цільовим Положенням СумДПУ ім. А. С. Макаренка https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/polozhennya_pro_perezarahuvannya_rezultativ_navchannya_a4e48.pdf. П. 1.2 передбачає перезарахування на основі експертного оцінювання (при використанні інших кредитних систем) та автоматичний трансфер кредитів (на основі Договору про навчання, Договору про практику/стажування – п. 2.5). За відсутності цих Договорів, на основі академдовідки про зараховані РН в іншому ЗВО їх перезараховує предметна комісія – п.5.5). Пп. 4.5-4.10 визначають порядок дії Індивідуального плану академічної мобільності студента. Р.5 окреслює повноваження координатора академічної мобільності. Його діяльність, колегіальність роботи предметної комісії, чіткість опису процедури перезарахування РН (р.6) гарантують надійність цього процесу.

Опишіть на конкретних прикладах практику застосування вказаних правил на відповідній ОП (якщо такі були)? *коротке поле*

Випадків необхідності визнання РН, отриманих в інших ЗВО у практиці реалізації ОП Соціальна робота, що акредитується не було.

Яким документом ЗВО регулюється питання визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті? Яким чином забезпечується його доступність для учасників освітнього процесу? коротке поле

П. 2.4 Положення про порядок оцінювання знань студентів у ЄКТС організації освітнього процесу у СумДПУ ім. А.С. Макаренка https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/ocinyuvannya_znan_studentiv_7_c36b.pdf визнає право ППС кафедри нараховувати здобувачам вищої освіти додаткові бали за інші види навчальної роботи, частина якої може реалізовуватися у межах неформальної освіти (майстер-класи, тренінги, вебінари, науково-практичні конференції, методичні семінари тощо).

Опишіть на конкретних прикладах практику застосування вказаних правил на відповідній ОП (якщо такі були)? коротке поле

Доступність неформальної освіти для здобувачів освіти на ОП Соціальна робота забезпечується поширенням ППС кафедри соціальної роботи і менеджменту соціокультурної діяльності: у ході фасилітативних зустрічей «Моя освіта – моя професія» загальної інформації про функціонування відповідних тематичних ресурсів (Ресурсний центр гурт <https://gurt.org.ua/>, Портал громадянського суспільства України <https://www.prostir.ua/> та ін.); у процесі он-лайн спілкування членів групи на сторінці кафедри у Фейсбукці, поточної інформації про запрошення молоді на тренінги з розвитку soft skills, які є актуальними у контексті змісту ОП Соціальна робота (зокрема, набір на Школу Форум-театру «Театр пригноблених як інструмент діалогу та ненасильницьких дій» <https://www.facebook.com/groups/288603164975436/permalink/744018722767209/>, участь у вебінарах «Соціальні послуги та права дитини в ОТГ» <https://www.facebook.com/groups/288603164975436/permalink/743899819445766/>).

4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Продемонструйте, яким чином форми та методи навчання і викладання на ОП сприяють досягненню програмних результатів навчання? Наведіть посилання на відповідні документи коротке поле

Згідно із п. 4. Положення про організацію освітнього процесу в СумДПУ ім. А.С. Макаренка (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_organizaciyu_osvitnogo_procesu_bb7d2.pdf) використовуються такі форми навчання: аудиторні (лекційні, мультимедійні, інтерактивні, практичні заняття), позааудиторні (індивідуальні, консультації, дискусії, круглі столи, ділові ігри, написання та захист магістерських робіт, науково-дослідна робота), самостійна та індивідуальна робота, практична підготовка.

Поєднання комплексу інтерактивно-комунікативних методів навчання, викладання (тренінги, ажурна пилка, акваріум, воркшоп, дебати та ін.) і

навчально-ігрових технологій (дидактична гра, рольова гра та ін.) сприяє досягненню програмних результатів: ПРН 1, ПРН 2, ПРН 4, ПРН 5, ПРН 9, ПРН 15–17. Застосування абстрактно-дедуктивних і конкретно-індуктивних методів навчання і викладання (абстрагування, розпізнавання, аналіз, порівняння, узагальнення, конструювання) дозволяє досягти таких програмних результатів навчання, як ПРН 1, ПРН 5, ПРН 7, ПРН 10. У результаті використання таких методів навчання, викладання, як проблемного, дослідницького (моделювання, експеримент), частково-пошукового (кейс-метод, проектні методи, метод генерування ідей, пошукове прогнозування) досягаються наступні програмні результати навчання, як ПРН 1, ПРН 3, ПРН 4, ПРН 6, ПРН 8.

Перевага на ОП Соціальна робота надається самостійній і індивідуальній формам навчання, що забезпечує досягнення студентами ПРН 14.

Продемонструйте, яким чином форми і методи навчання і викладання відповідають вимогам студентоцентрованого підходу? Яким є рівень задоволеності здобувачів вищої освіти методами навчання і викладання відповідно до результатів опитувань? *коротке поле*

Відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу у СумДПУ ім. А.С. Макаренка» (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_organizaciyu_osvitnogo_procesu_bb7d2.pdf) студентоцентрований підхід передбачає розроблення освітніх програм, які зосереджені на результатах навчання, ураховують особливості пріоритетів особистості магістранта, ґрунтуються на реалістичності запланованого навчального навантаження, що узгоджується із тривалістю освітньої програми.

Студентоцентрований підхід в освітньому процесі реалізується через оптимальних підбір форм і методів навчання і викладання, що визначаються робочими програмами навчальних дисциплін.

Зокрема, використання методів самостійної роботи, методу проблемного навчання, аналізу соціального досвіду та наукових джерел стимулює, активізує пізнавальну і навчальну діяльність магістрів. Застосування інформаційно-комп'ютерних форм роботи, виконання індивідуальних дослідницьких завдань максимально уявляє індивідуальних підхід до здобувачів вищої освіти. Виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань, підготовка доповідей створюють належні умови для самостійного застосування знань щодо розв'язання поставленої проблеми та дозволяють підійти індивідуально до контролю й оцінювання результатів навчання магістранта.

Загальна задоволеність магістрантами комплексом обраних форм і методів організації навчального процесу підтверджується результатами опитування.

Продемонструйте, яким чином забезпечується відповідність методів навчання і викладання на ОП принципам академічної свободи *коротке поле*

Згідно із принципами академічної свободи науково-педагогічні працівники СумДПУ ім. А.С. Макаренка мають право самостійно і вільно обирати форми, методи і засоби навчання і викладання, що забезпечує якість освітнього процесу і належну фахову підготовку здобувачів вищої освіти. Загальні принципи

академічної свободи реалізуються професорсько-викладацьким складом при розробці робочих навчальних програм з кожної дисципліни, використанні авторських наукових і методичних доробок.

Відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу у СумДПУ ім. А.С. Макаренка»

(https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_organizaciyu_osvitnogo_procesu_bb7d2.pdf) урахуються інтереси та запити магістрантів щодо забезпечення процедури вибору навчальних дисциплін за вибором (розділ VIII), механізму організації навчання за індивідуальним графіком (розділ IX), проведення наукових досліджень і організації проходження виробничої практики відповідно до професійних інтересів.

Урахування принципів академічної свободи забезпечується вільною участю магістрантів у наукових гуртках і проблемних групах: «Теоретико-методологічні аспекти гендерних досліджень у педагогіці і психології» і проблемних групах «Актуальні проблеми соціокультурної діяльності та соціальної роботи в сучасній Україні», «Технологічні аспекти соціально-правового захисту особистості», «Проектна діяльність у соціальній сфері», «Профілактика адитивних проявів у соціокультурному просторі».

Опишіть, яким чином і у які строки учасникам освітнього процесу надається інформація щодо цілей, змісту та очікуваних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів

Усі учасники освітнього процесу мають змогу отримувати інформацію про цілі, зміст, очікувані результати навчання, порядок і критерії оцінювання у межах окремих освітніх компонентів. Інформування викладачів відбувається наступним чином: зміст освітніх компонентів ОП обговорюється на засіданнях кафедри, ухвалюється науково-методичною комісією ННПП, затверджується вченою радою університету, оприлюднюється на сайті ЗВО.

Інформування студентів реалізується у такий спосіб: освітні компоненти ОП Соціальна робота наявні у вільному доступі на сайті ЗВО; до початку навчального року затверджуються робочі програми навчальних дисциплін, які представлено на сайті ЗВО та знаходяться у вільному доступі у методичному кабінеті кафедри. Порядок і критерії оцінювання визначаються Положенням про порядок оцінювання знань студентів у ЕКТС https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/ocinyuvannya_znan_studentiv_7c36b.pdf, яке оприлюднено на сайті ЗВО.

Більш повному усвідомленню студентами змісту та очікуваних результатів навчання, процедури порядку та критеріїв оцінювання сприяють тематичні кураторські години на початку навчального року, індивідуальні консультування викладачами дисциплін протягом року згідно з графіком консультацій.

Опишіть, яким чином відбувається поєднання навчання і досліджень під час реалізації ОП *довге поле*

Усі види науково-дослідної роботи магістрантів відповідають і виконуються у межах наукової теми кафедри соціальної роботи і менеджменту соціокультурної діяльності «Теоретико-методичні основи застосування технологій соціальної роботи і менеджменту соціокультурної діяльності в умовах трансформаційного

періоду».

Формуванню навичок наукового мислення, оприлюднення наукових результатів дослідження, а також умінь аналізувати, аргументувати, доводити і відстоювати наукові позиції сприяє участь магістрантів у засіданнях наукових гуртків і проблемних груп «Теоретико-методологічні аспекти гендерних досліджень у педагогіці і психології»; «Актуальні проблеми соціокультурної діяльності та соціальної роботи в сучасній Україні», «Технологічні аспекти соціально-правового захисту особистості», «Проектна діяльність у соціальній сфері», «Профілактика адитивних проявів у соціокультурному просторі»; участь у заходах, присвячених відзначенню Днів науки у Навчально-науковому інституті педагогіки і психології та на кафедрі соціальної роботи і менеджменту соціокультурної діяльності. Також досягненню поставлених завдань сприяє участь магістрантів у Всеукраїнських науково-практичних конференціях, зокрема «Соціальна підтримка сім'ї та дитини у соціокультурному просторі громади» (Суми, 2018), «Сучасні тенденції у підготовці та професійній діяльності фахівців соціальної галузі» (Харків, 2018); організація та проведення щорічних студентських наукових читань «Студентські соціально-педагогічні та культурологічні читання», «Студентський науковий вимір соціально-педагогічних проблем сьогодення» (Ніжин, 2019).

Під час виконання науково-дослідної роботи магістранти використовують наукові доробки професорсько-викладацького складу кафедри: актуальні аспекти соціально-правового захисту молоді (О.М. Полякова, А.В. Кирилук); формування гендерного підходу і проблеми гендерної педагогіки (О.А. Луценко, А.В. Кирилук, О. В. Гончаренко); проблеми соціального сирітства і соціальні технології його запобігання (А.О. Полянничко); вибрані питання з методики викладання соціально-педагогічних дисциплін (О.М. Полякова).

Студенти є переможцями Всеукраїнських конкурсів студентських наукових робіт, призерами Всеукраїнських олімпіад та Всеукраїнських конкурсів студентських наукових робіт в галузі «Соціальна робота», «Гендерні дослідження», що є вагомим підґрунтям удосконалення і поглиблення науково-дослідної роботи уже в магістратурі.

Викладачі, студенти та магістранти є активними учасниками соціальних проектів (інтерактивна виставка «Обери свій безпечний маршрут»), паралельно з реалізацією якого відбуваються відповідні наукові дослідження.

Результати авторських наукових досліджень професорсько-викладацького складу кафедри стали основою окремих навчальних курсів магістерської освітньої програми: «Методика викладання теорії і практики соціальної роботи у ВНЗ» (О.М. Полякова); «Гендерна експертиза в соціальній роботі» (О.А. Луценко); «Недержавний сектор у соціальній сфері» (Н.О. Шпиг).

Продемонструйте, із посиланням на конкретні приклади, яким чином викладачі оновлюють зміст освітніх компонентів на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі *довге поле*

Процедура перегляду та оцінювання змісту освітніх компонентів ОП Соціальна робота здійснюється відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу СумДПУ ім. А.С.Макаренка»

(https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_organizaciyu_osvitnogo_procesu_bb7d2.pdf) і «Рекомендацій з навчально-методичного забезпечення навчальних дисциплін СумДПУ ім. А.С.Макаренка». У зв'язку із прийняттям Стандарту вищої освіти галузі знань 23 Соціальна робота спеціальності 231 Соціальна робота, професорсько-викладацьким складом кафедри соціальної роботи і менеджменту соціокультурної діяльності на разі здійснюється перегляд методичного забезпечення освітніх компонентів ОП Соціальна робота.

Процедура перегляду здійснюється з обов'язковим врахуванням сучасних практик у галузі соціальної роботи, наукових досягнень та систематичної участі викладачів кафедри у публічних науково-практичних заходах, зокрема Міжнародних та Всеукраїнських науково-практичних конференціях, присвячених проблемам сучасної соціальної роботи (ст. викл. Ключко О.О. – «Актуальні дослідження в соціальній сфері» (Одеса, 2018); доц. Полякова О. М. – «Сучасні тенденції у підготовці та професійній діяльності фахівців соціальної галузі» (Харків, 2018); доц. Полянничко А.О., доц. Полякова О. М., ст. викл. Пономаренко Л. І. – «Технології забезпечення права дитини на сім'ї в умовах сучасної України: досвід та перспективи» (Суми, 2018); доц. Полякова О.М. – «Эффективное межсекторальное партнерство по предупреждению торговли людьми в юго-восточной Европы. Тематическое исследование: Молдова, Украина, Румыния» (Кишинев-г. Тирасполь, 2018). та ін.); Всеукраїнських і регіональних практичних форумах, круглих столах, семінарах та соціальних воркшопах щодо актуальних напрямів і технологій соціальної роботи в Україні (ст. викл. Кирилюк А.В., ст. викл. Гончаренко О. В. – «Гендерні дослідження: від теорії до практики» (Кривий Ріг, 2017); доц. Полякова О. М. – «Гендерно-обумовлене насильство і дискримінація: прояви в шкільному середовищі» (Київ, 2017); доц. Полянничко А.О. «16 днів проти насильства» (Суми, 2017-2018); доц. Полякова О. М. «Молодіжний працівник» (Суми, 2017, Київ 2017), «Послуга сімейного патронату в Україні» (Київ, 2018); доц. Луценко О. А., ст. викл. Кирилюк А. В. – «Гендерний дискурс в освітній політиці: виклики сьогодення» (Кривий Ріг, 2019); ст. викл. Пономаренко Л. І. – «Соціальна робота в громаді» (Київ, 2018-2019).

Опишіть, яким чином навчання, викладання та наукові дослідження у межах ОП пов'язані із інтернаціоналізацією діяльності ЗВО *коротке поле*

«Положення про академічну мобільність студентів СумДПУ ім. А.С.Макаренка»

(https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_akademichnu_mobilnist_studentiv_46e20.pdf) регламентує порядок і механізми академічної мобільності студентів. Відповідно до основних засад Положення укладено договір між СумДПУ ім. А.С. Макаренка і Гуманітарно-природничим університетом ім. Яна Длугоша (м. Ченстохов, Республіка Польща) від 01.09.2018, предметом якого є проведення спільного навчання студентами спеціальності «Соціальна робота» освітнього рівня «бакалавр». Набутий досвід міжнародного обміну студентами у контексті програми подвійного диплому засвідчив наявність спільної методологічної платформи підготовки за ОП Соціальна робота та врахування у ній тенденцій розвитку європейської практики соціальної роботи. На разі, тривають переговори про укладання угоди щодо проведення спільного навчання студентами

5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Опишіть, яким чином форми контрольних заходів у межах навчальних дисциплін ОП дозволяють перевірити досягнення програмних результатів навчання? *довге поле*

Складовою системи внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти, зокрема щодо організації контролю і оцінки якості навчання, є «Положення про організацію освітнього процесу у СумДПУ ім. А. С. Макаренка»

(https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_organizaciyu_osvitnogo_procesu_bb7d2.pdf) відповідно до п. 4.7. якого основними видами контрольних заходів є поточний і підсумковий контроль. Результати поточного контролю враховують: активність студента на практичних (семінарських, лабораторних) заняттях та консультаціях; виконання студентом самостійної роботи; виконання студентом індивідуального навчально-дослідного завдання (ІНДЗ), якщо воно передбачене робочою програмою дисципліни; виконання контрольних завдань.

Об'єктом додаткового заохочення студентів за рішенням кафедри соціальної роботи і менеджменту соціокультурної діяльності може бути виконання інших видів робіт: участь у роботі студентських наукових конференцій, підготовка та публікація результатів наукового студентського дослідження, проведення педагогічного експерименту на базі навчального закладу тощо.

На практичних (семінарських, лабораторних) заняттях та консультаціях оцінюються здобуті знання, вміння та навички, виступи під час обговорення порушених проблем, рівень підготовки письмових завдань із певної теми навчальної дисципліни. При виконанні самостійної роботи оцінюється рівень самостійної підготовки студентів із певних тем, самостійне виконання контрольних завдань.

Поточний контроль може проводитися у формі усного опитування або письмового контролю на практичних заняттях та лекціях, у формі колоквиуму, виступів студентів при обговоренні питань на семінарських заняттях, а також у формі комп'ютерного тестування.

Форми проведення поточного контролю та критерії оцінки рівня знань визначаються відповідною кафедрою. Результати поточного контролю (поточна успішність) є основною інформацією при проведенні заліку. У робочій програмі навчальної дисципліни визначається перелік робіт (завдань) для обов'язкового виконання студентами за семестр, критерії їх оцінювання, форми контролю. Ця інформація доводиться до відома студентів на початку семестру.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання на певному освітньому рівні або на окремих його завершених етапах за національною шкалою і шкалою ЕКТС. Підсумковий контроль охоплює семестровий контроль та державну атестацію студента.

Семестровий контроль з певної дисципліни проводиться у формах іспиту

(усного, письмового, комбінованого, тестування тощо) або диференційованого заліку з конкретної навчальної дисципліни в обсязі навчального матеріалу, визначеного робочою навчальною програмою дисципліни, і в терміни, встановлені робочим навчальним планом та індивідуальним навчальним планом студента. Зміст і структура екзаменаційних білетів (контрольних завдань) та критерії оцінювання визначаються рішенням відповідної кафедри.

Яким чином забезпечуються чіткість та зрозумілість форм контрольних заходів та критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти? коротке поле

Чіткість, зрозумілість контрольних заходів (поточний і підсумковий контроль, підсумкова атестація) та критеріїв оцінювання навчальних досягнень студентів забезпечується Положенням про порядок оцінювання знань студентів у

ЕКТС

https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/ocinyuvannya_znan_studentiv_7_c36b.pdf організації освітнього процесу у СумДПУ ім. А. С. Макаренка. У Положенні визначено вичерпний перелік їх видів, форм, деталізовано зміст, порядок проведення, внесення оцінок за поточний та підсумковий контроль до журналів обліку роботи академічних груп. Відкритий характер засідання екзаменаційної комісії у процесі підсумкової атестації відображено у п.6.1 Положення про кваліфікаційну роботу у СумДПУ ім. А. С. Макаренка https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/pro_kvalifikaciynu_robotu_8aad_4.pdf. Відповідно до «Рекомендацій з навчально-методичного забезпечення навчальних дисциплін у СумДПУ ім. А. С. Макаренка» у кожній робочій навчальній програмі представлено комплекс критеріїв оцінювання результатів навчання та розподіл балів; засобів діагностики результатів навчання (екзамени, комплексні іспити, тести, проекти, аналітичні звіти, реферати, есе, презентації тощо), методів їх демонстрування.

Розклад екзаменів доводиться до відома усіх викладачів і студентів не пізніше як за місяць до початку сесії. Прозорість проведення контрольних заходів і діяльності екзаменаційної комісії досягається оприлюдненням відповідних положень на сайті університету.

Яким чином і у які строки інформація про форми контрольних заходів та критерії оцінювання доводяться до здобувачів вищої освіти? коротке поле

Інформація про форми контрольних заходів, засоби діагностики результатів навчання і критерії оцінювання відображена у Положенні про організацію освітнього процесу у СумДПУ ім. А. С. Макаренка і конкретизується у робочих програм з кожної навчальної дисципліни. Інформація про контрольні заходи та критерії оцінювання доводиться до здобувачів вищої освіти перед початком навчального семестру та уточнюються у ході консультаційних бесід з викладачами кожної навчальної дисципліни.

Розклад семестрової атестації (затверджений не пізніше, ніж за місяць до

початку екзаменаційної сесії) розміщується на сайті університету (Розклад занять і екзаменів <https://rozklad.sspu.edu.ua/>).

На кафедрі соціальної роботи і менеджменту соціокультурної діяльності запроваджено систему забезпечення моніторингу якості освіти та прозорості оцінювання її результатів шляхом анонімного письмового опитування магістрантів (Методичні рекомендації до проведення анкетування з питань оцінювання освітнього процесу у СумДПУ ім. А. С. Макаренка https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/metod_rekomend_do_provedennya_anket_z_pitan_oscinyuvannya_osv_proc_c391e.pdf). Здобувачі вищої освіти мають змогу оцінити рівень зрозумілості та прозорості організації та контролю освітнього процесу, сформулювати відповідні особисті пропозиції. Отримані результати враховуються викладачами кафедри при прийнятті відповідних рішень щодо внесення коректив до освітнього процесу.

Яким чином форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності)? *коротке поле*

ОП Соціальна робота, що акредитується, була розроблена до затвердження Стандарту вищої освіти галузі знань 23 Соціальна робота спеціальності 231 Соціальна робота (24.04.2019). Тому здобувачам вищої освіти було запропоновано обрати форму атестації: захист кваліфікаційної магістерської роботи або комплексний екзамен (письмово) з «Теорії і практики соціальної роботи». Зміст білетів до кваліфікаційного екзамену носить комплексний характер: містить теоретичні питання і практичні завдання, які складені на основі врахування переліку програмних результатів навчання. Застосована варіативність форм підсумкової атестації відповідає студентоцентрованому підходу організації освітнього процесу, а також забезпечує багатовимірність у перевірці досягнень результатів навчання.

Яким документом ЗВО регулюється процедура проведення контрольних заходів? Яким чином забезпечується його доступність для учасників освітнього процесу? *коротке поле*

Процедура проведення контрольних заходів регулюється Положенням про порядок оцінювання знань студентів у ЄКТС організації освітнього процесу у СумДПУ ім. А. С. Макаренка (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/oscinyuvannya_znan_studentiv_7_c36b.pdf), п. 4.7 Положення про організацію освітнього процесу у СумДПУ ім. А. С. Макаренка (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_organizaciyu_osvitnogo_procesu_bb7d2.pdf), р. V Положення про проведення практик у СумДПУ ім. А. С. Макаренка (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_praktiku_20dc6.pdf), р. 6, 10, 11 Положення про кваліфікаційну роботу у СумДПУ ім. А.С. Макаренка (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/pro_kvalifikaciynu_robotu_8aad4.pdf), робочими програмами навчальних дисциплін і програмами практик.

Зазначені документи є у вільному доступі для всіх учасників освітнього процесу. У них викладено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема охоплюють процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів їх повторного проходження. Визначених правил послідовно дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Це дозволяє максимально чітко та неупереджено встановити відповідність рівня набутих здобувачем вищої освіти знань, умінь та компетентностей вимогам нормативних документів вищої освіти.

Яким чином ці процедури забезпечують об'єктивність екзаменаторів? Якими є процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів? Наведіть приклади застосування відповідних процедур на ОП коротке поле

Положення про порядок оцінювання знань студентів у ЄКТС організації освітнього процесу у СумДПУ ім. А. С. Макаренка https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/ocinyuvannya_znan_studentiv_7_c36b.pdf передбачає семестровий контроль у формах іспиту, диференційованого заліку. Іспит приймається лектором або кількома викладачами окремих розділів курсу. Структура екзаменаційних білетів та критерії оцінювання визначаються колегіальним рішенням кафедри (п.4.3.). Диференційовані заліки приймаються викладачами практичних, лабораторних занять (п.2.1., 2.5.). Розподіл балів за видами освітньої діяльності та контрольними заходами здійснює лектор дисципліни та відображається у робочій навчальній програмі дисципліни.

Рішення щодо результатів підсумкової атестації приймається голосуванням членів комісії, враховуючи думки рецензента, наукового керівника. Об'єктивність підсумкового контролю забезпечує її відкритий характер (Положення про кваліфікаційну роботу СумДПУ ім. А.С. Макаренка (п. 6) https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/pro_kvalifikaciynu_robotu_8aad4.pdf).

На ОП Соціальна робота діють процедури запобігання конфлікту інтересів: занесення результатів поточного контролю до журналів обліку роботи академгрупи, контроль за своєчасним і повним його здійсненням; дотримання трьохкомпонентної структури підсумкового оцінювання; публічний і полісуб'єктний характер оцінювання та звітування за результатами практик; колегіальний характер комісії при повторному перескладанні екзамену.

Яким чином процедури ЗВО урегульовують порядок повторного проходження контрольних заходів? Наведіть приклади застосування відповідних правил на ОП коротке поле

Порядок повторного проходження контрольних заходів визначено в п.п. 4.7.2. та 4.7.3. Положення про організацію освітнього процесу у СумДПУ ім. А. С. Макаренка https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_organizaciyu_osvitnogo_procesu_bb7d2.pdf. Студентам, які одержали під час сесії одну чи дві

FX, можуть ліквідувати академзаборгованість у визначені терміни до початку наступного семестру. Графік ліквідації академзаборгованостей складається директором за погодженням із завідувачем кафедри не пізніше, ніж за тиждень після закінчення екзаменаційної сесії. Повторне складання екзаменів допускається не більше двох разів з кожної дисципліни: один раз викладачу, другий – комісії. Якщо студент під час складання екзамену комісії отримав FX, то він відраховується з університету. Рішення комісії є остаточним. Відповідно до п.п. 4.3.11., 4.3.12., 4.4.5. Положення про порядок оцінювання знань студентів у ЄКТС організації освітнього процесу у СумДПУ ім. А. С. Макаренка

https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/ocinyuvannya_znan_studentiv_7_c36b.pdf замість перескладання студент має право вибрати повторне вивчення дисципліни, проходження практики чи виконання курсової роботи в наступному навчальному періоді.

Студент з академзаборгованістю допускається до перескладання кваліфікаційних екзаменів чи захисту кваліфікаційної роботи протягом трьох років після закінчення університету. Практики повторного проходження контрольних заходів на ОП Соціальна робота не було.

Яким чином процедури ЗВО урегульовують порядок оскарження процедури та результатів проведення контрольних заходів? Наведіть приклади застосування відповідних правил на ОП *коротке поле*

Порядок оскарження процедури та результатів проведення контрольних заходів відбувається відповідно до Положення про порядок створення та організацію роботи екзаменаційної комісії у СумДПУ ім. А. С. Макаренка (п.п. 4–5). Результати письмових кваліфікаційних іспитів оголошуються головою екзаменаційної комісії після перевірки робіт не пізніше наступного робочого дня, а оцінки з усних іспитів та захисту проектів (робіт) оголошуються в день складання (захисту).

У випадку незгоди з оцінкою випускник має право подати апеляцію. Апеляція на ім'я ректора університету подається ректору або проректору з науково-педагогічної (навчально-виховної) роботи. Апеляція подається в день проведення державного іспиту або захисту дипломної роботи з обов'язковим повідомленням директора інституту.

У випадку надходження апеляції розпорядженням ректора створюється комісія для розгляду апеляції. Склад комісії визначено п.5.2. Положення. Комісія розглядає апеляції випускників з приводу порушення процедури проведення державного іспиту або захисту дипломної роботи випускником.

Апеляція розглядається протягом трьох календарних днів після її подачі. У випадку встановлення комісією порушення процедури проведення атестації, яке вплинуло на результати оцінювання, комісія пропонує ректору університету скасувати відповідне рішення екзаменаційної комісії і провести повторне її засідання в присутності представників комісії з розгляду апеляції.

Випадків оскарження результатів контрольних заходів за ОП Соціальна робота було.

Які документи ЗВО містять політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності? *коротке поле*

Кодекс академічної доброчесності СумДПУ ім. А. С. Макаренка https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/kodeks_akademichnoyi_dobrochesnosti_6c82c.pdf, Положення про комісію з питань етики та академічної доброчесності https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/polozhennya_pro_komisiyu_z_pitan_etiki_ta_akadem_dobrochesnosti_f788c.pdf визначають правила і норми академічної доброчесності науково-педагогічних працівників і здобувачів вищої освіти університету, є невід'ємними складовими внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти і наукової діяльності СумДПУ ім. А. С. Макаренка. Кодекс і Положення спрямовані на дотримання високих професійних стандартів в усіх сферах діяльності університету, зокрема освітній, науковій, виховній, управлінській, а також на підтримку сприятливого морально-психологічного клімату у колективі (п. 1.4.).

У Кодексі і Положенні визначено поняття і принципи академічної доброчесності; деталізовано зобов'язання науково-педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти щодо дотримання норм і правил академічної доброчесності; закріплено статус, склад, повноваження, порядок роботи Комісії з питань етики та академічної доброчесності; охарактеризовано види порушень академічної доброчесності та визначено можливі форми відповідальності за них; розкрито комплекс заходів попередження порушень норм і правил академічної доброчесності в СумДПУ ім. А. С. Макаренка.

Які технологічні рішення використовуються на ОП як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності? *коротке поле:*

На ОП Соціальна робота технологічні рішення протидії порушенням академічної доброчесності застосовуються до кваліфікаційних робіт, наукових статей здобувачів освіти. Кодекс академічної доброчесності СумДПУ ім. А. С. Макаренка (п.5.1) https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/kodeks_akademichnoyi_dobrochesnosti_6c82c.pdf, відповідно до положень Закону України «Про авторське право і суміжні права», передбачає перевірку уповноваженою особою Наукової бібліотеки на етапі представлення матеріалів робіт на академічний плагіат (ліцензійний договір з ТОВ «Плагіат» про надання права користування антиплагіатним програмним забезпеченням (код за ДК 021:2015 72250000-2 послуги пов'язані із системними та підтримкою).

Система використовується через інтерфейс користувача (www.plagiat.pl та StrikePlagiarism.com) і відповідає вимогам, викладеним у Положенні міністра внутрішніх справ і адміністрації Республіки Польщі від 29.04.2004, щодо документації обробки персональних даних, а також технічних та організаційних умов, яким повинні відповідати пристрої та інформаційні системи, використовувані для обробки персональних даних.

Процедура дотримання академічної доброчесності прописана у Положенні про кваліфікаційну роботу у СумДПУ ім. А. С. Макаренка (п. 7) https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/pro_kvalifikaciynu_robotu_8aad

[4.pdf](#).

Яким чином ЗВО популяризує академічну доброчесність серед здобувачів вищої освіти ОП? коротке поле

Кодекс академічної доброчесності СумДПУ ім. А. С. Макаренка https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/kodeks_akademichnoyi_dobrochesnosti_6c82c.pdf (п. 2.3.1.–2.3.2.) передбачає низку заходів популяризації норм і правил академічної доброчесності: інформування здобувачів вищої освіти про необхідність дотримання правил академічної доброчесності та підвищення відповідальності за недотримання норм цитування, наслідки вчинення плагіату та інших видів академічних порушень; формування, видання та розповсюдження серед здобувачів вищої освіти методичних матеріалів з уніфікованим визначенням вимог щодо належного оформлення посилань, ознайомлення з вимогами до оформлення письмових робіт та принципами самостійності роботи над письмовими завданнями, коректного застосування інформації з інших джерел та недопущення плагіату, а також правил опису джерел та оформлення цитувань.

На ОП Соціальна робота академічна доброчесність популяризується через: включення до робочої програми навчальної дисципліни «Методологія соціально-педагогічних досліджень» проблематики дотримання якості оформлення результатів роботи, вивчення технологій цитування, оформлення бібліографічного опису; перевірки наукових робіт на академічний плагіат; практику видання щорічного збірника наукових праць магістрантів «Студентські соціально-педагогічні та культурологічні читання» як способу презентації результатів наукової діяльності здобувачів вищої освіти.

Яким чином ЗВО реагує на порушення академічної доброчесності? Наведіть приклади відповідних ситуацій щодо здобувачів вищої освіти відповідної ОП коротке поле

У п. 4.2. Кодексу академічної доброчесності СумДПУ ім. А. С. Макаренка https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/kodeks_akademichnoyi_dobrochesnosti_6c82c.pdf зазначено: для моніторингу дотримання норм Кодексу створено Комісію з питань етики та академічної доброчесності, яка є дорадчим органом університету та наділяється правом розглядати заяви щодо порушення Кодексу та надавати пропозиції щодо накладання відповідних санкцій.

Організаційною формою роботи Комісії є засідання, яке скликається для вирішення оперативних і нагальних питань (п. 4.1). Комісія приймає рішення відкритим голосуванням, ухвалює протокол, що підписує голова та секретар Комісії (п. 4.8). На її засідання запрошуються заявник і особа-відповідач (п. 4.4). За результатами розгляду справи та з'ясування всіх істотних обставин, Комісія впродовж 2х робочих днів готує письмовий висновок щодо наявності або відсутності факту порушення Кодексу (п. 4.9). Висновок містить рекомендації щодо остаточного рішення ректора Університету.

Форми відповідальності за порушення норм академічної доброчесності для осіб, що навчаються є: попередження; повторне проходження оцінювання (контрольної роботи, іспиту, заліку тощо); позбавлення академічної стипендії;

повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; відрахування з університету (п.п.6.1–6.2 Кодексу академічної доброчесності СумДПУ ім. А. С.Макаренка). Прецедентів порушень здобувачами вищої освіти академічної доброчесності за ОП Соціальна робота не було.

6. Людські ресурси

Яким чином під час конкурсного добору викладачів ОП забезпечується необхідний рівень їх професіоналізму? коротке поле

Необхідний рівень професіоналізму викладачів ОП Соціальна робота забезпечує дотримання Порядку проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/poryadok_provedennya_konkursu_na_posadi_c216f.pdf, який визначає комплекс кваліфікаційних вимог щодо наявності наукового ступеня і вченого звання, педагогічного стажу відповідно до профілю кафедри. Конкурсний добір викладачів ОП Соціальна робота містить вимогу щодо спроможності викладання на високому методичному і теоретичному рівнях навчальних дисциплін, що демонструється під час проведення відкритих занять. Показником професіоналізму також є рівень наукової активності претендентів та здатність впроваджувати результати власного наукового пошуку у практику соціальної роботи в регіоні. У процесі конкурсного добору особлива увага надається відповідності особистісних якостей претендентів вимогам до науково-педагогічних працівників вищої школи та системі етичних стандартів соціальної роботи; наявності досвіду академічної мобільності у контексті тенденцій інтернаціоналізації соціальної роботи.

Кафедра соціальної роботи і менеджменту соціокультурної діяльності виконує п. 4.8. Порядку щодо проведення позачергових засідань для надання висновків про професійні та особистісні якості претендентів на відповідні посади.

Опишіть, із посиланням на конкретні приклади, яким чином ЗВО залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу коротке поле

Роботодавці брали участь у розробці та рецензуванні ОП Соціальна робота (Шевченко Т.Ю., директор Сумського обласного ЦСССДМ; Мусіяка Л.П., заст. директора Департаменту соцзахисту населення Сумської ОДА; Сітало Ж.П., директор Соціального гуртожитку для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування; Бересь Т.І., директор Сумського обласного центру соціально-психологічної допомоги).

Роботодавці залучаються до реалізації освітнього процесу за ОП Соціальна робота: викладання навчальних дисциплін (Управлінська іміджологія, Організаційно-адміністративна робота в системі соціальних служб – викл. Шевченко Т.Ю.); керівництво виробничою (управлінською) практикою магістрантів у соціальних службах, установах і організаціях; організація проведення студентами експериментальної частини кваліфікаційних робіт на базі установ (ЦСССДМ; Центр комплексної реабілітації для дітей та осіб з

інвалідністю; Центр соціально-психологічної реабілітації для дітей; Соціальний гуртожиток для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування; Сумський геріатричний пансіонат; Територіальний центр соціального обслуговування «Берегиня»).

Роботодавці беруть участь у засіданнях кафедри, методологічних семінарах, науково-практичних конференціях, Ради роботодавців СумДПУ ім. А. С. Макаренка

https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/polozhennya_pro_radu_robotodavciv_sumdpu_imeni_as_makarenka_5dc93.pdf.

Це наближає ПВС кафедри до виконання вимог дуальності освітнього процесу за ОП Соціальна робота.

Опишіть, із посиланням на конкретні приклади, яким чином ЗВО залучає до аудиторних занять на ОП професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців *коротке поле*

Кафедра соціальної роботи і менеджменту соціокультурної діяльності на постійні основі залучає до проведення аудиторних занять на ОП Соціальна робота професіоналів-практиків, експертів галузі (Гончаренко О.М., заст. начальника уповноваженого органу з питань пробації в Сумській обл.; Жадан В., голова ГО «Ромський молодіжний конгрес»; Корнієко М., співголова ГО Сумська платформа реформ), представників роботодавців. Роботодавці (директорка Сумського обласного ЦСССДМ Шевченко Т.Ю.) проводить аудиторні заняття з навчальних дисциплін «Управлінська іміджологія», «Організаційно-адміністративна робота в системі соціальних служб» Експерти галузі запрошуються до участі у низці лекційних занять з дисциплін «Інноваційні моделі надання соціальних послуг» <https://www.facebook.com/reform.sumy.ua/posts/1201941259992994>, «Соціальна робота з дітьми та молоддю, які перебувають у конфлікті з молоддю» <https://www.facebook.com/groups/288603164975436/permalink/741831209652627/> «Актуальні проблеми соціальної роботи в Україні», «Соціальна робота в територіальній громаді» <https://www.facebook.com/groups/288603164975436/permalink/725681824600899/> та ін.

Аудиторні заняття на ОП Соціальна робота проходять безпосередньо в соціальних установах міста (https://ipp.sspu.sumy.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=1024:2019-05-23-09-24-27&catid=1:news)

Організаційних або інших проблем залучення до аудиторних занять на ОП Соціальна робота професіоналів-практиків і експертів галузі не виникає.

Опишіть, яким чином ЗВО сприяє професійному розвитку викладачів ОП? Наведіть конкретні приклади такого сприяння *коротке поле*

Університет сприяє професійному розвитку викладачів ОП Соціальна робота (Положення про порядок підвищення кваліфікації педагогічних і науково-

педагогічних працівників у СумДПУ ім. А.С. Макаренка (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/poryadok_pidvischennya_kvalifikaciyi_ped_i_nauk-ped_pracivnikiv_82d7f.pdf). Викладачі кафедри підвищують кваліфікацію один раз на 5 років у формах: стажування у провідних ЗВО України; курсах підвищення кваліфікації; творча відпустка для написання підручників, монографій.

З метою професійного розвитку викладачі кафедри соціальної роботи і менеджменту соціокультурної діяльності беруть участі у семінарах з практичного планування соціальних проектів (ст.викл. Пономаренко Л.І., м. Київ)

https://ipp.sspu.sumy.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=1043:-evz&catid=1:news, з гендерної освіти (доц. Луценко О.А., ст.викл. Кирилюк Г.В., м. Кривий Ріг)

https://ipp.sspu.sumy.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=1052:2019-10-06-22-40-36&catid=1:news; тренінгах з підготовки наставників (доц. Полякова О.М., м. Шостка, м. Суми, с. Хоружівка); конференціях з питань трансформації соціальної педагогіки, соціальної роботи в культурі інформаційного суспільства (проф. Рижанова А.О., м. Харків), щодо протидії сексуальній експлуатації дітей (доц. Полянничко А.О., м. Київ)

https://m.facebook.com/story.php?story_fbid=900355386779436&id=146419815506334&sfnsn=mo; форумах з забезпечення права дитини на сім'ю (доц. Полянничко А.О., м. Суми) тощо.

Продемонструйте, що ЗВО стимулює розвиток викладацької майстерності *коротке поле*

Університет стимулює розвиток викладацької майстерності шляхом запровадження рейтингової системи оцінювання (Положення про рейтингову систему оцінювання діяльності науково-педагогічних працівників, кафедр, навчально-наукових інститутів, факультетів СумДПУ ім. А.С. Макаренка (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/polozhennya_pro_reytingovu_sistemu_ociny_uvannya_diyalnosti_d2a31.pdf)). З метою стимулювання високопрофесійного виконання працівниками службових обов'язків діє Положення про преміювання працівників СумДПУ ім. А.С. Макаренка (https://www.sspu.edu.ua/images/2019/manual/kolektivniy_dogovir_2019-2022_8ddaf.pdf). З метою розвитку викладацької майстерності та обміну досвідом викладацької діяльності ППС кафедр проводяться відкриті заняття. Перевага при обранні на посаду надається претендентам, які демонструють високий рівень наукової, організаційно-методичної видів діяльності.

Розвиток викладацької майстерності викладачів кафедри соціальної роботи і менеджменту соціокультурної діяльності реалізується через навчання і підвищення кваліфікації фахівців ОТГ, працівників соціальних установ з питань гендерно зумовленого насильства (https://ipp.sspu.sumy.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=1024:2019-05-23-09-24-27&catid=1:news); з опанування інноваційними технологіями соціальної роботи з сім'ями, які перебувають у СЖО (https://ipp.sspu.sumy.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=860:2018-

7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Продемонструйте, яким чином фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення ОП забезпечують досягнення визначених ОП цілей та програмних результатів навчання? *коротке поле*

Досягненню визначених ОП Соціальна робота цілей і програмних результатів навчання сприяє наявність в Університеті фінансових і матеріально-технічних ресурсів: 3 навч. аудиторії (504, 505, 511) заг. площею 84 м², які обладнані наочністю, технічним і технологічним обладнанням (інтерактивна дошка, проєкційний екран, мультимедійний проєктор); навчально-методичний кабінет (504 а – 27 м²), забезпечений науковою, навчально-методичною літературою, періодичними виданнями; комп'ютерний кабінет (510 а), обладнаний 12 комп'ютерами (Athlon II X DDR 2 1024/320.0 Gb / Seagate / HD 4830 Монітор 19"). Усі навчальні дисципліни за ОП Соціальна робота забезпечені навчальною літературою, методичними матеріалами для проведення лекційних і практичних занять, асистентської та виробничої практики, самостійної роботи.

Упровадження гендерної концепції в освітній процес за ОП Соціальна робота здійснюється Науково-дослідницьким центром гендерної освіти, https://ipp.sspu.sumy.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=519&Itemid=70.

Інформаційне забезпечення освітнього процесу здійснюється за рахунок діяльності Наукової бібліотеки <http://library.sspu.sumy.ua/>

Процес життєдіяльності, соціальні потреби студентів забезпечуються соціальною інфраструктурою (гуртожитки, їдальня, спорткомплекс); мед. обслуговування (пункт для надання невідкладної медичної допомоги, міська поліклініка №1).

Освітній процес за ОП Соціальна робота забезпечений на 100%, що сприяє досягненню цілей та програмних результатів навчання.

Продемонструйте, яким чином освітнє середовище, створене у ЗВО, дозволяє задовольнити потреби та інтереси здобувачів вищої освіти ОП? Які заходи вживаються ЗВО задля виявлення і врахування цих потреб та інтересів? *коротке поле*

Освітнє середовище, створене в СумДПУ ім. А.С. Макаренка, дозволяє повністю задовольнити потреби та інтереси здобувачів вищої освіти за ОП Соціальна робота. Основні права та обов'язки осіб, які навчаються в університеті, прописані у Статуті (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/statut_sumdpu_df175.pdf) та Положенні про організацію освітнього процесу в СумДПУ ім. А.С. Макаренка. (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_organizaciyu_o_svitnogo_procesu_bb7d2.pdf)

Відповідно до Положення освітній процес базується на принципах науковості, гуманізму, демократизму, ступеневості освіти, наступності та неперервності, органічного поєднання освітньої і наукової діяльності, що повністю задовольняє потреби та інтереси здобувачів вищої освіти за ОП Соціальна робота.

Важливу роль у задоволенні потреб та інтересів здобувачів вищої освіти відіграють ППС кафедри соціальної роботи і менеджменту соціокультурної діяльності, куратори академічних груп, органи студентського самоврядування, студентський профспілковий комітет (Положення про студентське самоврядування в СумДПУ ім. А.С. Макаренка) <https://sspu.edu.ua/media/attachments/2019/10/11/stud-samovriaduvannia.pdf>

Моніторинг актуальних потреб та інтересів здобувачів вищої освіти ОП Соціальна робота та їхнє задоволення проводиться на основі опитування.

Опишіть, яким чином ЗВО забезпечує безпечність освітнього середовища для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти (включаючи психічне здоров'я) *коротке поле*

Правилами внутрішнього трудового розпорядку ЗВО https://www.sspu.edu.ua/images/2019/manual/kolektivniy_dogovor_2019-2022_8ddaf.pdf регламентується забезпечення безпечних умов навчання і праці учасників освітнього процесу. Навчальні приміщення відповідають діючим будівельним та санітарним нормам, правилам пожежної безпеки, охорони праці.

Відділ охорони праці https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/pro_viddil_ohoroni_praci_c8088.pdf контролює забезпечення відповідності освітнього середовища нормативним вимогам щодо його безпечності. Викладачі, співробітники, студенти проходять інструктажі з охорони праці і протипожежної безпеки, інформуються про накази, розпорядження з питань охорони праці. Перед проходженням практик студенти за ОП Соціальна робота проходять інструктаж з охорони праці. Питання безпечності життя та здоров'я студентів відображені у Плані роботи СумДПУ ім. А.С. Макаренка на 2019–2020 н.р. (п. 20 «Охорона праці та безпека життєдіяльності учасників освітнього процесу»).

Психологічна підтримка студентів за ОП Соціальна робота здійснюється фахівцями Психологічної служби СумДПУ ім. А.С. Макаренка <https://sspu.edu.ua/psykholohichna-sluzhba>, діяльність яких спрямована на соціальний і психологічний супровід учасників освітнього процесу. Основною метою діяльності Психологічної служби є захист психічного здоров'я, соціального благополуччя студентів шляхом проведення інформаційних, консультативних, розвивальних, діагностичних, профілактичних, корекційних заходів.

Опишіть механізми освітньої, організаційної, інформаційної, консультативної та соціальної підтримки здобувачів вищої освіти? Яким є рівень задоволеності здобувачів вищої освіти цією підтримкою відповідно до результатів опитувань? *довге поле*

Освітня підтримка здобувачів вищої освіти за ОП Соціальна робота

забезпечується вибором блоку вибіркових дисциплін, тем кваліфікаційних робіт, місця проходження практик; освітнім супроводом студентів з особливими освітніми потребами (додаткові індивідуальні консультації, варіативність форм і методів контролю знань); відповідністю комплексу освітніх методик сутнісним характеристикам молоді покоління Z.

Організаційна підтримка студентів за ОП Соціальна робота досягається складанням графіків поточних занять, сесійного, підсумкового контролів. Положення про організацію освітнього процесу в СумДПУ ім. А.С. Макаренка https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_organizaciyu_osvitnogo_procesu_bb7d2.pdf визначає право на навчання за індивідуальним графіком (р. IX), можливість встановлення студенту індивідуального графіку семестрового контролю (пп. 4.7.2.).

Інформаційна підтримка студентів за ОП Соціальна робота здійснюється через висвітлення на веб-сайтах університету (<https://sspu.edu.ua/>), ННПП (https://ipp.sspu.sumy.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=519&Itemid=70), персональній сторінці кафедри наступної інформації: робочі програми навчальних дисциплін, освітні програми, розклад занять (<https://rozklad.sspu.edu.ua/>), інформація про наукову і виховну роботу, посилання на нормативні документи тощо.

Консультативна підтримка здобувачів вищої освіти здійснюється завідувачем кафедри, викладачами навчальних дисциплін, кураторами академічних груп, органами студентського самоврядування, студентським профспілковим комітетом, фахівцями Психологічної служби університету (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/pro_psihologichnu_sluzhbu_9ac72.pdf).

Соціальна підтримка здійснюється соціальним педагогом, який надає соціальні послуги, спрямовані на задоволення соціальних потреб студентів; здійснює соціально-педагогічний супровід освітнього процесу, соціально-педагогічний патронаж соціально незахищених категорій студентів; сприяє соціальному і професійному визначенню особистості, дбає про професійне самовизначення та соціальну адаптацію здобувачів вищої освіти.

Соціальна підтримка студентів також реалізується через надання соціальних стипендій на підставі законів, що встановлюють державні пільги і гарантії щодо призначення соціальних стипендій для окремих категорій громадян (згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 28.12.2016 №1045 «Деякі питання виплати соціальних стипендій студентам (курсантам) вищих навчальних закладів» та ін.), механізм призначення яких наведено у «Правилах призначення і виплати академічної стипендії студентам, аспірантам і докторантам СумДПУ ім. А.С. Макаренка (https://sspu.sumy.ua/images/files/doc_files/2019/Untitled.FR124_0313e_293674966.pdf).

З метою отримання надійної та якісної інформації про рівень задоволеності студентів такою підтримкою здійснюється анонімне анкетування, результати якого розглядаються на засіданнях кафедри та беруться до уваги.

Яким чином ЗВО створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами? Наведіть пояснення на

конкретні приклади створення таких умов на ОП (якщо такі були) *коротке поле*

Згідно з Положенням про організацію освітнього процесу у СумДПУ ім. А.С. Макаренка https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_organizaciyu_osvitnogo_procesu_bb7d2.pdf в університеті створено достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами.

У «Правилах прийому на навчання до СумДПУ ім. А.С. Макаренка у 2019 р. (зі змінами)» https://www.sspu.sumy.ua/images/files/doc_files/2019/1/pravila_priyomu_na_navchannya_do_sumdpu_imeni_a.s.makarenka_u_2019_roci_zi_zminami_295f1_434593465.pdf регламентовано спеціальні умови участі в конкурсному відборі (співбесіда) на здобуття вищої освіти, під які підпадають і особи з особливими освітніми потребами (р. VIII), а саме особи з інвалідністю внаслідок війни (п. 10-14 ст. 7 ЗУ «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»); особи, яким ЗУ «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» надано право на прийом без екзаменів до державних закладів вищої освіти за результатами співбесіди; особи з інвалідністю, які неспроможні відвідувати заклад освіти (за рекомендацією органів охорони здоров'я та соціального захисту населення).

На ОП Соціальна робота реалізується освітній супровід студентів з цукровим діабетом, онкозахворюванням у стадії ремісії (додаткові індивідуальні консультації, варіативність форм і методів контролю знань тощо).

Яким чином у ЗВО визначено політику та процедури врегулювання конфліктних ситуацій (включаючи пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та корупцією)? Яким чином забезпечується їх доступність політики та процедур врегулювання для учасників освітнього процесу? Якою є практика їх застосування під час реалізації ОП? *довге поле*

Політика та процедура врегулювання конфліктних ситуацій в СумДПУ ім. А.С. Макаренка регламентується Положенням про розгляд скарг та звернень громадян (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/polozhennya_pro_rozglyad_skarg_ta_zvernen_n_gromadyan_4495d.pdf), яке визначає порядок проведення службового розслідування стосовно працівників університету у разі надходження до закладу відомостей про вчинення ними дій, які порушують права і свободи громадян, трудову дисципліну; оформлення результатів службового розслідування та прийняття за ними рішення, а також компетенцію голови та членів комісії при його проведенні.

Рішення про проведення службового розслідування приймається ректором університету та оформлюється розпорядчим актом, в якому визначається голова комісії з проведення службового розслідування, інші члени комісії, мета і дата початку та закінчення службового розслідування.

На запобігання конфліктним ситуаціям в освітньому процесі, своєчасне попередження відхилень в міжособистісних стосунках, попередження в студентському середовищі проявів дискримінації, расової і соціальної нетерпимості орієнтована профілактична діяльність Психологічної служби університету (<https://sspu.edu.ua/psykholohichna-sluzhba>). Працівники Психологічної служби захищають здобувачів вищої освіти від будь-яких форм насильства.

Згідно з Колективним договором у СумДПУ ім. А.С.Макаренка (https://www.sspu.edu.ua/images/2019/manual/kolektivniy_dogovir_2019-2022_8ddaf.pdf) здійснюється правове регулювання виробничих, трудових і соціально-економічних відносин всіх учасників освітнього процесу. Відповідно до правового документу учасники освітнього процесу використовують у взаємовідносинах такі форми соціального партнерства, як колективні переговори, консультації, співробітництво, розв'язання конфліктних ситуацій із використанням процедур посередництва та примирення в межах чинного законодавства; вживають заходи щодо запобігання виникненню індивідуальних та колективних трудових конфліктів та їх вирішення відповідно до чинного законодавства.

З метою врегулювання конфліктних ситуацій Профспілка університету роз'яснює членам трудового колективу зміст нормативних документів щодо організації праці, їхні права й обов'язки; веде роз'яснювальну роботу з питань трудових прав та соціального захисту учасників освітнього процесу; представляє та захищає трудові, соціально-економічні права та інтереси освітян – у відносинах з роботодавцями, органах державної влади, органах місцевого самоврядування і в судових органах; всебічно використовує свої права і можливості щодо усунення причин та обставин, що спричиняють трудові спори, з питань, що стосуються режиму праці і відпочинку.

Під час реалізації ОП Соціальна робота випадків сексуальних домагань, дискримінації та корупції не було.

8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Яким документом ЗВО регулюються процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП? Наведіть посилання на цей документ, оприлюднений у відкритому доступі в мережі Інтернет

Опишіть, яким чином та з якою періодичністю відбувається перегляд ОП? Які зміни були внесені до ОП за результатами останнього перегляду, чим вони були обґрунтовані? *довге поле*

В Університеті процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм регулюються р. 2 Положення про організацію освітнього процесу у СумДПУ ім. А.С.Макаренка https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_organizaciyu_osvitnogo_procesu_bb7d2.pdf, Положенням про внутрішній моніторинг якості освітньої діяльності у СумДПУ ім. А.С.Макаренка https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/pro_vnutrishniy_monitoring_yakosti

П. 2.14.1. Положення про організацію освітнього процесу у СумДПУ ім. А.С.Макаренка визначено процедуру моніторингу ОП, який здійснюється на локальному та загальноуніверситетському рівнях. Локальний моніторинг здійснюють члени робочої групи програми (колегіальний орган Освітньої програми) за участі профільних кафедр. Результати локального моніторингу не менш, ніж раз на рік обговорюються на науково-методичній комісії і вченій раді відповідного структурного підрозділу. Звіти із локального моніторингу подаються до Навчального відділу Університету. Організація та здійснення загальноуніверситетського моніторингу, метою якого є узагальнення та поширення кращих практик у межах Університету, своєчасне виявлення негативних тенденцій, допомога у формуванні самозвітів для акредитації Освітніх програм і формування фактологічної бази для інституційної акредитації, покладається на Навчальний відділ Університету. Навчальний відділ готує аналітичні матеріали для Науково-методичної ради та Вченої ради Університету за звітами щодо локального моніторингу. Необхідним складником локального та загальноуніверситетського моніторингу є опитування здобувачів освіти, випускників і роботодавців щодо їхньої задоволеності ОП, її компонентами, організацією та забезпеченням освітнього процесу, викладацьким складом.

Результати моніторингу є підставою для зміни ОП. На кафедрі соціальної роботи і менеджменту соціокультурної діяльності передбачена внутрішня процедура перегляду ОП: щорічно наприкінці навчального року членами робочої групи здійснюється аналіз і перегляд ОП Соціальна робота, за результатами яких заслуховуються пропозиції викладачів щодо вдосконалення змісту освітніх компонентів. Перед початком навчального року (серпень) на засіданні кафедри розглядається оновлений варіант ОП, який подається на ухвалення навчально-методичній комісії ННПП і на затвердження Вченою радою університету.

До ОП Соціальна робота, що акредитується, зміни не вносилися, оскільки набір студентів на неї здійснювався один раз (2018 р.), а також у зв'язку із прийняттям Стандарту вищої освіти за спеціальністю 231 «Соціальна робота» галузі знань 23 Соціальна робота для другого (магістерського) рівня вищої освіти (наказ МОН України від 24.04.2019 № 556).

Продемонструйте, із посиланням на конкретні приклади, як здобувачі вищої освіти залучені до процесу періодичного перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості, а їх позиція береться до уваги під час перегляду ОП *коротке поле*

Пропозиції здобувачів вищої освіти щодо перегляду ОП збираються шляхом подання усних пропозицій завідувачу кафедри та викладачам безпосередньо в межах освітнього процесу; анонімного анкетування студентів на кафедрі відповідно до Методичних рекомендацій до проведення анкетування з питань оцінювання освітнього процесу https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/metod_rekomend_do_provedennya_anket_z_pit_an_ocinyuvannya_osv_proc_c391e.pdf, у яких затверджено 3 форми анкетування. Анкетування проводиться з використанням друкованих анкет і опрацьовується в ручний спосіб або в електронному форматі. Аналіз отриманої інформації здійснюється працівниками психологічної служби Університету. Матеріали анкетування узагальнюються і передаються для ознайомлення керівництву

Університету, навчально-наукового інституту/факультету з подальшим обговоренням на засіданнях кафедр, науково-методичних комісіях тощо. Положенням про організацію освітнього процесу у СумДПУ ім. А.С. Макаренка https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_organizaciyu_osvitnogo_procesu_bb7d2.pdf передбачена процедура врахування пропозицій здобувачів вищої освіти щодо перегляду ОП і внесення змін. Водночас, до ОП Соціальна робота, що акредитується, зміни не вносилися.

Яким чином студентське самоврядування бере участь у процедурах внутрішнього забезпечення якості ОП *коротке поле*

Відповідно до Статуту СумДПУ ім. А.С. Макаренка органи студентського самоврядування беруть участь в обговоренні та вирішенні питань удосконалення освітнього процесу та у заходах щодо забезпечення якості вищої освіти, вносять пропозиції щодо змісту навчальних планів і програм (п. 6.3.11) https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/statut_sumdpu_df175.pdf

Залучення студентського самоврядування до процедур внутрішнього забезпечення якості ОП здійснюється через проведення анкетування.

П. 42 Положення про студентське самоврядування в СумДПУ ім. А.С. Макаренка <https://sspu.edu.ua/media/attachments/2019/10/11/student-samovriaduvannia.pdf> визначає, що органи студентського самоврядування мають право звертатися до керівництва Університету, його дорадчих і робочих органів з пропозиціями щодо вдосконалення та реформування освітнього процесу, інших напрямів роботи Університету тощо. До органів студентського самоврядування представники ОП Соціальна робота не входять.

Продемонструйте, із посиланням на конкретні приклади, як роботодавці безпосередньо або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості *коротке поле*

П.1.4. Положенням про раду роботодавців у СумДПУ ім. А.С. Макаренка». https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/polozhennya_pro_radu_robotodavciv_sumdpu_i_meni_as_makarenka_5dc93.pdf визначено порядок залучення роботодавців до процесу періодичного перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості. До процесу перегляду ОП Соціальна робота долучаються роботодавці: Шевченко Т.Ю., директор Сумського обласного ЦСССДМ, Мусіяка Л.П., заст. директора Департаменту соціального захисту населення Сумської ОДА, Сітало Ж.П., директор обласної КУ СОР «Соціальний гуртожиток для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування», Бересь Т.І., директор Сумського обласного центру соціально-психологічної допомоги, Калиновський Ю.В., начальник Служби у справах дітей Сумської ОДА, Осадча Н.Г., директор КУ Центр матері та дитини та ін. Вибір складу роботодавців визначається основними напрямками соціальної роботи в Сумському регіоні, змістом освітніх компонентів ОП Соціальна робота і потребою забезпечення студентів базами проходження виробничої практики.

Пропозиції від роботодавців щодо перегляду ОП Соціальна робота збираються шляхом обговорення результатів проходження практик студентами, спільної участі у низці заходів науково-практичного та методичного характеру

https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=2153849764635440&id=100000313132572

https://m.facebook.com/story.php?story_fbid=2439074576173025&id=895053603908471

Опишіть практику збирання та врахування інформації щодо кар'єрного шляху та траєкторій працевлаштування випускників ОП *коротке поле*

Кафедрою соціальної роботи і менеджменту соціокультурної діяльності на постійній основі збирається та аналізується траєкторія працевлаштування випускників минулих років; поширюється інформація щодо кар'єрного шляху серед студентів, які навчаються за ОП Соціальна робота (проведення на кафедрі профілактично-виховного заходу «Моя освіта – моя професія» <https://ipp.sspu.sumy.ua/index.php?limitstart=407>). Збір інформації про випускників здійснюється шляхом спілкування у соціальних мережах, підтримкою особистих зв'язків, контактів з випускниками, які працюють в соціальній сфері та соціальних інституціях шляхом їх залучення до наукових і методичних заходів кафедри, делегування студентів до закладів працевлаштування випускників як баз виробничої практики, поширення через них профорієнтаційної інформації.

Пропозиції стосовно вдосконалення ОП Соціальна робота випускники мають змогу висловити на методичних семінарах і наукових заходах, які проводяться кафедрою. Висловлені побажання і зауваження обговорюються на засіданні кафедри і приймаються відповідні рішення.

Більшість випускників кафедри працюють в освітніх закладах різного рівня, а також в соціальному секторі, органах державної влади та місцевого самоврядування.

Які недоліки в ОП та/або освітній діяльності з реалізації ОП були виявлені у ході здійснення процедур внутрішнього забезпечення якості за час її реалізації? Яким чином система забезпечення якості ЗВО відреагувала на ці недоліки? *довге поле*

У ході здійснення процедури внутрішнього забезпечення якості за час реалізації ОП Соціальна робота недоліків виявлено не було.

Продемонструйте, що результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти беруться до уваги під час удосконалення ОП. Яким чином зауваження та пропозиції останньої акредитації та акредитацій інших ОП були ураховані під час удосконалення цієї ОП? *довге поле*

Останнє експертне оцінювання відповідності освітньої діяльності навчального закладу державним вимогам щодо акредитації спеціальності 8.01010601 «Соціальна педагогіка» за ОКР «магістр» було здійснено 25-27 березня 2014 р. Експертна комісія висловила наступні рекомендації керівництву СумДПУ імені А.С. Макаренка щодо покращення навчально-виховної та наукової діяльності з підготовки фахівців за спеціальністю 8.01010601 «Соціальна педагогіка» ОКР «магістр», що не впливали на загальне позитивне рішення: 1) активізувати роботу щодо покращення якісного складу кафедри шляхом

підготовки власних кадрів, що мають науковий ступінь доктора наук; 2) поповнити бібліотечний фонд фаховою літературою з грифом МОН, зокрема й електронними та періодичними виданнями; 3) посилити інтерактивні форми навчання та поліпшити методичне забезпечення самостійної роботи студентів; 4) постійно оновлювати змістове та методичне забезпечення комп'ютерного тестового контролю якості знань; 5) розширювати можливості і урізноманітнювати форми стажування викладачів кафедри у вищих навчальних закладах та академічних установах України.

При перегляді ОП Соціальна робота висловлені зауваження було враховано та усунено. Зокрема, активізовано роботу щодо покращення якісного складу кафедри шляхом підготовки власних кадрів, що мають науковий ступінь доктора і кандидата наук. Станом на вересень 2019 р. ПВС кафедри представлений 2 докторами наук, 10 кандидатами наук, що складає 85,7 % якості.

Оновлено бібліотечний фонд сучасними підручниками з теорії і практики соціальної педагогіки, зокрема й електронними та періодичними виданнями. У період з 2014 по 2019 н.р. викладачами кафедри було підготовлено і опубліковано 6 одноосібних (3 з грифом СумДПУ ім. А.С. Макаренка) та 3 колективні монографії. Викладачі кафедри соціальної роботи і менеджменту соціокультурної діяльності активізували роботу по удосконаленню методичного забезпечення навчального процесу (з 2014 року по 2019 рік видано: 26 навчально-методичних посібників, 29 методичних рекомендацій).

Урізноманітнено спектр інтерактивних форм навчання студентів (застосування тренінгів, методів ажурної пилки та акваріуму, соціальних воркшопів, дебатів, гендерних хакатонів та ін.), поліпшено методичне забезпечення самостійної роботи студентів (на електронні носії переведено навчальні посібники і методичні рекомендації до навчальних дисциплін).

Розширено можливості і урізноманітнено форми стажування викладачів кафедри у ЗВО та академічних установах України: розширено географію ЗВО для стажування викладачів (Харківська державна академія культури, ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький ДПУ ім. Г. С. Сковороди», Ніжинський ДУ ім. М. Гоголя та ін.); налагоджено науково-методичну співпрацю з Інститутом проблем виховання НАПН України; установлено зв'язки з Гуманітарно-природничим університетом імені Яна Длугоша в Ченстохові (Республіка Польща).

Опишіть, яким чином учасники академічної спільноти змістовно залучені до процедур внутрішнього забезпечення якості ОП? *коротке поле*

П. 5.3 Положення про внутрішній моніторинг якості освітньої діяльності в СумДПУ ім. А.С. Макаренка https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/pro_vnutrishniy_monitoring_yakosti_osvitnoyi_diyalnosti_f7d9e.pdf регулює контроль за якістю освітнього процесу на рівнях: викладач–завідувач кафедри–декан/директор–ректор. Викладачами – через поточний контроль і якість освітнього процесу, завідувачем - через перевірку виконання викладачами усіх видів робіт індивідуальних планів, робочих навчальних програм, формування навчально-методичного забезпечення навчальних дисциплін; відвідування занять викладачів тощо. Декан/директор, його заступники контролюють організацію навчального процесу; дотримання розкладу занять; відвідування занять викладачів; дотриманням вимог до оформлення результатів

поточного та підсумкового контролю; готовність навчально-методичної документації кафедр.

Ректор, проректори, навчальний відділ здійснюють контроль через перевірку навчальних планів; дотримання графіку освітнього процесу; відповідності навчальних планів і програм галузевим стандартам; комплектності і достатності навчально-методичного забезпечення з дисциплін; організаційно-методичного забезпечення практик; організаційно-методичного забезпечення державної атестації за всіма освітніми програмами відповідно до галузевих стандартів.

Питання про якість навчального процесу в університеті, інститутах, на факультетах та кафедрах розглядаються на засіданнях Вченої ради університету та ректорату не рідше одного разу на півріччя.

Опишіть розподіл відповідальності між різними структурними підрозділами ЗВО у контексті здійснення процесів і процедур внутрішнього забезпечення якості освіти *коротке поле*

Відповідно до Статуту СумДПУ ім. А.С. Макаренка https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/statut_sumdpu_df175.pdf основну відповідальність за якість освітнього процесу несуть ректор та керівники навчальних структурних підрозділів (п. 7.1.6.). Ректорат контролює за якістю роботи педагогічних, науково-педагогічних, наукових працівників та співробітників; Вчені ради Університету та інститутів визначають систему та затверджують процедури внутрішнього забезпечення якості вищої освіти, Вчена рада навчально-наукового інституту оцінює стан науково-педагогічної діяльності викладачів кафедр.

Навчальний відділ Університету здійснює внутрішній моніторинг якості освітньої діяльності із залученням науково-педагогічних працівників кафедр відповідно до п. 1.7 Положення про внутрішній моніторинг якості освітньої діяльності

https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/pro_vnutrishniy_monitoring_yakosti_osvitnoyi_diyalnosti_f7d9e.pdf та інших нормативно-правових документів.

Положення про ННПП СумДПУ ім. А.С. Макаренка регламентує зобов'язання Інституту щодо провадження на високому рівні освітньої діяльності відповідно до чинних стандартів https://sspu.sumy.ua/images/files/doc_files/2018/222/navchalno-naukoviy_institut_01a3f_1561061345.pdf

9. Прозорість і публічність

Якими документами ЗВО регулюється права та обов'язки усіх учасників освітнього процесу? Яким чином забезпечується їх доступність для учасників освітнього процесу? *коротке поле*

Права та обов'язки усіх учасників освітнього процесу СумДПУ ім. А.С. Макаренка регулюються такими документами, як: Статут університету https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/statut_sumdpu_df175.pdf);

Колективний договір https://www.sspu.edu.ua/images/2019/manual/kolektivniy_dogovir_2019-2022_8ddaf.pdf; Положення про організацію освітнього процесу

https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_organizaciyu_osv_itnogo_procesu_bb7d2.pdf; Положення про самостійну роботу студентів https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_srs_92846.pdf; Положення про академічну мобільність студентів https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_akademichnu_mobilnist_studentiv_46e20.pdf; Положення про порядок оцінювання знань студентів https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/ocinyuvannya_znan_studentiv_7c36b.pdf; Положення про кваліфікаційну роботу https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/pro_kvalifikaciyu_robotu_8aad4.pdf; Положення про розгляд скарг та звернень громадян https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/polozhennya_pro_rozglyad_skarg_ta_zvernen_gromadyan_4495d.pdf та ін.

Усі відповідні документи розміщені на веб-сайті університету і перебувають у відкритому доступі. Правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є чіткими та зрозумілими.

Наведіть посилання на веб-сторінку, яка містить інформацію про оприлюднення на офіційному веб-сайті ЗВО відповідного проекту з метою отримання зауважень та пропозиції заінтересованих сторін (стейкхолдерів). Адреса веб-сторінки:

Наведіть посилання на оприлюднену у відкритому доступі в мережі Інтернет Інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти):

<https://sspu.edu.ua/perelik-komponentiv-opp-sotsialna-robota>

10. Навчання через дослідження

11. Перспективи подальшого розвитку ОП

Якими загалом є сильні та слабкі сторони ОП? довге поле

У цілому, сильними сторонами ОП Соціальна робота є: відповідність її структурних компонентів і змісту сучасним тенденціям соціальної роботи на національному та регіональному рівнях. Це відображено в концептуальній, методологічній узгодженості змісту ОП та ЗУ України «Про соціальні послуги» від 28.04.2019 р., в урахуванні в ОП контексту і викликів професійної діяльності на регіональному рівні.

Структурно-логічна схема ОП відповідає послідовності, комплексності та варіативності здійснення освітнього процесу. На рівні реалізації ОП дотримується вимога наближення освітнього процесу до дуальності (виробнича управлінська та асистентська практики проводяться в потенційних установах/місцях працевлаштування здобувачів вищої освіти).

Різноманітність форм навчальної активності здобувачів вищої освіти, що передбачені ОП (аудиторні заняття, фокус-групи, соціальні воркшопи, навчальні екскурсії, конференції, ярмарки ідей, фестивалі соціального спрямування та ін) забезпечує досягнення програмних результатів навчання за ОП у повній мірі.

Наповненість структурних компонентів ОП інтерактивними та інноваційними методиками навчання і соціальної роботи у відповідності до вимог інформаційного суспільства та характеристик покоління Z.

Також сильними сторонами ОП є забезпечення високої якості професійної підготовки здобувачів вищої освіти, у результаті якої вони успішно конкурують на ринку праці (станом на жовтень 2019 р. з 10 магістрантів працевлаштованим за фахом є 5 осіб – О.М. Базарна, Т.В. Голованьова, Г.С. Кондратенко, М.А. Нехаєнко, Є.В. Кашенко).

До слабких сторін ОП Соціальна робота, виходячи із практики підготовки здобувачів вищої освіти ОР магістр, можемо віднести: 1) відсутність в ОП акценту на використанні майбутніми фахівцями соціальної роботи програмного забезпечення для підвищення ефективності їх професійної діяльності; 2) відсутність практики академічної мобільності здобувачів вищої освіти за ОП Соціальна робота ОР магістр через програму подвійного дипломування; 3) обмежений досвід залучення роботодавців до викладання навчальних дисциплін за ОП Соціальна робота ОР магістр; 4) недостатні можливості вибору індивідуальної траєкторії навчання здобувачів вищої освіти за ОП Соціальна робота засобами дистанційного навчання.

Якими є перспективи розвитку ОП упродовж найближчих 3 років? Які конкретні заходи ЗВО планує здійснити задля реалізації цих перспектив? *довге поле*

Аналіз змісту Стандарту вищої освіти за спеціальністю 231 Соціальна робота галузь знань 23 Соціальна робота для другого (магістерського) рівня вищої освіти (Наказ №556 від 24.04.2019 р.) в узгодженні з визначеними в самоаналізі слабкими сторонами ОП дозволяє визначити перспективи розвитку ОП Соціальна робота в наступних напрямках:

1) перегляд і оновлення змісту робочих програм навчальних дисциплін, вивчення яких передбачено ОП Соціальна робота, на предмет застосування єдиного термінологічного поля відповідно до єдиного порядку надання соціальних послуг, відображеного у ЗУ України «Про соціальні послуги» від 28.04.2019 р.

2) створення умов для набуття майбутніми фахівцями соціальної роботи умінь підвищення ефективності соціальної роботи засобами програмного забезпечення;

3) вдосконалення елементів і технологій дистанційного навчання для реалізації ОП Соціальна робота;

4) впровадження практики академічної мобільності здобувачів вищої освіти за ОП Соціальна робота ОР магістр (університет-партнер – Гуманітарно-природничий університет ім. Яна Длугоша (м. Ченстохов, Республіка Польща)

5) розширення спектру роботодавців, які залучаються до викладання навчальних дисциплін за ОП Соціальна робота ОР магістр.